

ELŐFIZETES

MEGYÉN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 26 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rt. ékevény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő
Stauber József.

Vasárnap, február 13

Visszavert orosz és olasz
támadások.

Budapest, február 12. (Hivatalos.)
A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

Tegnap újra számos orosz felderítő osztagot vertünk vissza. Erősebb tüzérségi harcok fejlődtek ki a délutáni órákban. Tarnopolttól északnyugatra levő, már ismételt említett előrs sáncból, mivel az ellenség azt legnehezebb tüzérségi tűz alá vette, kivonultunk. Az oroszok az elhagyott állásban erősen megvetették lábukat, de az új folyamán egy ellentámadásunkkal, heves haro közt, újra kivertük őket.

Olasz hadszíntér:

A tengermelléki harcvonalon néhány nap óta élénk tüzérségi harcok folynak. Pietschnél oszlopaink ma reggel a Bombon-szakaszon az ellenség egy hadállását elfoglalták, három gépfegyvert zsákmányoltak és hetvenhárom alpinit elfogtak.

Délkeleti hadszíntér:

Tiranától nyugatra olasz csapatok megkísérelték, hogy az általunk elfoglalt magaslati állásokat visszavegyék. Csapataink összes támadásait visszaverték. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Francia támadás.

Berlin, február 12. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelentik:

Nyugati hadszíntér:

Champagneban arcvonalunk nagy része ellen intézett igen heves tüzelés után a franciák este a Maison de Champagne majortól keletre (Massigestől északnyugatra) támadásba mentek át és nem egészen kétszáz méter szélességben benyomultak állásunkba. Combres magaslaton megszállottuk egy tölésérnek a szélét, a melyet a franciák árknak előtt robbantottak.

Keleti hadszíntér:

Az arcvonal különböző helyein orosz járőrök és kisebb osztagok előretöréseit visszavertük.

Balkán hadszíntér:

A helyzet változatlan. Legfelsőbb

hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Elsüllyesztett francia sorhajó

Berlin, február 12. A Wollf-ügynökség jelenti: Egy német tenger-alattjáró február nyolcadikán a siriai tengerparton, Beyruttól délre elsüllyesztette a „Suffren“ francia sorhajót. A hajó két peró alatt süllyedt el. A tengerészeti vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Két angol hajót pusztított el
a német torpedónaszád.

Berlin, február 12. (Hivatalos.) A tengerészeti vezérkar jelenti:

Február 11-iki jelentésünkhöz, a mely az Arabio angol cirkálónak egy torpedónaszádunk által történt elpusztításáról szólt, hozzá kell fűznünk, hogy utólagos megállapításokból bizonyossággal kiderült, hogy a torpedó által eltalált második angol hajó is elsüllyedt. Megállapítottuk továbbá, hogy összesen a parancsnok, a hajóorvos, egy tiszt, egy fedélzeti tiszt és 27 közmatróz menekült meg az Arabicról, közülük azonban visszatérés közben a vízbeni tartózkodás miatt a hajóorvos és három közember meghalt.

Ferenc József panasza.

(A király a félreértésekre és surlódásokra okot adó eseményekről. — Tiszta István gróf felolvasta Frigyes főherceg levelét a Háznál. — Károlyi Mihály gróf interpellációja a pozsonyi zászlósértés miatt.)

Távlati tudósítás.

Budapest, február 12.

A képviselőház, az ellenzék kivánságára, ma, noha nem volt hárszabályszerűen interpellációs nap, egy órákor megszakította a drágasági vitát, — amelyről lapunk más helyén adunk tudósítást — és Károlyi Mihály elmondatta a múlt héten bejegyzett interpellációját. Pozsonyban egy huszárménetszázad elindulásakor, előadása szerint, levétette a legénység sapkájáról a nemzeti színű szalagokat és megtiltotta, hogy nemzeti színű zászlókkal vonuljon a csapat a harctérre. Ebben rendszert lát és olyan rendeletre hivatkozott, amelylyel a katonai felsőbb hatóságok a nemzeti lobogó használatát tiltják. A magyarság megsértése miatt kért sürgős és erőlyes intézkedést.

Tisza István gróf miniszterelnök igen nagy hatást ért el a nyomban megadott válasszal, amelyben neki csak annyi mondanivalója volt, hogy az interpelláló rosszul tudja a pozsonyi állást és épen az ellenkezője áll abban a rendeletben, amelyet a hadügyminiszter a nemzeti zászló használatára kérdésében kiadott.

A többi, ami miatt már hetek óta izgatomban tartja az ellenzék az országot interpellációival, a legklasszikusabb formában cáfolta meg — a hadsereg tóparancsnoka. Frigyes fő-

hercegnek egy magán természetű levelét mutatta be a miniszterelnök a Háznál, amely a legilletékesebb helyről elhangzó cáfolata annak, hogy azok, akik a hadseregben a magyarság sorsára befolyást gyakorolnak, mellőzéssel illetnék a monarchia nagyhatalmi állásának legerősebb támaszát és védőjét, vagy pedig gyűlölettel viseltetnének vele szembe.

Fokozta a hatást a miniszterelnöknek az a kijelentése, hogy maga a király, a legtejsőbb hadur nyilatkozott előtte legutóbb a legnagyobb örömmel a magyar katona hősiesegerőit, de egyuttal szomorúan amiatt is, hogy olyan esetek fordulnak elő, amelyek teireertesre, surlódásokra adnak okot.

Remélhetőleg, hogy a legtejsőbb hadur szavai nemcsak a nemzetet nyugtatják meg, de a hadseregben sem maradnak hatástalanok és nem lesznek többé esetek, amelyek teireertesre, surlódásokra adhatnak okot.

A képviselőház ülésének erről az érdekes részéről a következőket táviratozza tudósítónk:

Huszárornagy a magyar zászló ellen.

Károlyi Mihály gróf a pozsonyi zászlósértés tárgyában intéz kérdést a miniszterelnökhöz.

— Január huszonhatodikán történt, — mondotta — hogy a pozsonyi 11. huszárezred

lövészetesapata nemzetiszín szallagokkal és jelvényekkel feldiszitva, két nagy nemzeti lobogóval a harctérre indulóban hazafias dalokat énekeltek. Romanul Tivadar őrnagy ezen fel-dühödve eltűntette a hazafias dalok éneklését, azt mondván, hogy az egy részeg horda üvöltése, elrendelte, hogy a zászlókat és jelvényeket távolítsák el. Szily Kálmán főhadnagy, a menetcsapat parancsnoka figyelmesítette az őrnagyot, hogy a huszárezredek jelvényekkel, zászlókkal szoktak a harctérre vonulni.

— Ne tiltsa el őrnagy ur — mondotta a főhadnagy — mert ez rontaná a legénység lelkesedését!

— Etéggé sajnálom, hogy a múltban megengedtek ilyesmit a gondoskodom róla, hogy ez többé ne történhessen meg!

A főhadnagy arélyes fellépésére — folytatta Károlyi gróf a legénység felpakkolta a zászlókat a kocsiira, amelyeket azután a menetcsapat után vittek. A katonai hatóság először a huszárok ellen lázadás címén akart bünvádi uton eljárni, de meggondolta a dolgot és utóbb csak Szily főhadnagy ellen indítottak felebbvalóval szemben tanúsított engedetlenség címén eljárást. Ez az eset nem szórványos jelenség, hanem rendszeresen megtörténhetik, mert a felsőbb hatóságok egy kiadott rendeletben tiltották a magyar zászlóhasználatát. A pozsonyi zászlóérettés esetéből kitolyólag példát kell statuálni és hazaárulóként kell megbüntetni azokat, akik a nemzet oborgóit meggyalázzák.

Nem tilos a nemzeti zászló.

Tisza István gróf miniszterelnök nyomban válaszolt az interpellációra és a következőket mondotta:

— A pozsonyi incidens egészen másképp történt, mint a hogy azt a képviselő ur itt előadta. Nem elégedtem meg egy helyről beszerezett információval és ezért a főispántól és a katonai parancsnokságtól kértem részletes jelentést. Itt mindjárt megjegyzem, hogy ami a képviselő ur amaz állítását illeti, hogy felsőbb hatósági rendelettel tiltották a magyar zászlók használatát, épp ellenkezőleg áll, mert maga a hadügy-miniszter olyan rendeletet bocsátott ki, amely megengedi a nemzeti színű zászlók és jelvények használatát, csupán csak az államellenes mellékizzel bíró színek tiltja el és azokat a zászlókat, amelyek az ezredzászlónál nagyobb méretűek, a csapatok nem vihetik magukkal, de ennek tisztán katonai oka van. A leghatározottabban kijelenthetem, hogy a katonai hatóságok a kérdést nagyon liberálisan kezelik.

— Attérve most már a pozsonyi esetre, közölhetem, hogy a katonai parancsnokság jelentése szerint az őrnagy csak két, az ezredzászlónál nagyobb zászló használatát tiltotta el, a nemzetiszínű jelvényeket, valamint a nemzetiszínű kisebb zászlókat magával vihetta a legénység. A nemzeti színűen tehát nemcsak merenyit, de meg ennek kísérlete sem történt, az intézkedések tehát teljesen teljeslegesek. Tiltakozom az ellen, hogy az esetet általánosítsak.

Frigyes főherceg a magyargyűlölet megbüntetéséről.

— Az interpelláló képviselő ur ama következtetését, hogy a hadse-

reg magasabb tényezői ellenszenvvel viseltetnek Magyarországgal szemben, a leghatározottabban visszautasítom, mert ez a szemrehányás teljesen alaptalan. Eme állításom igazolására — ugyan felhatalmazás nélkül — de még is felolvasom Frigyes főherceg ő császári és királyi fenségének a hadsereg főparancsnokának hozzám intézett magántermészetű levelének egyes részleteit, amelyekben a fenség ur hozzá intézett magántermészetű előterjesztéseimre válaszolni kegyeskedett. A levél a legmeggyőzőbb cáfolata a már számtalanul megcáfolt magyarellenesség vádjának. A fenség ur levelében kifejti, hogy

az egész magyar nemzet egységes fellepése, grandiozus áldozatkészsege, valamint tiának halmegvető bátorsága és hősiessége oly tények, amelyek elől senki el nem zárkozhatik, amelyek mindnyájunkat esodáttal töltönek el. Ugy ő, valamint a vederő minden tehyezője ezeket meitányolják es tetteüeni elismerik. Teljesen osztozkodik abban a nézetben, hogy a magyarok nemzeti teikesedese igen értékes erőgyarodást jelent a hadsereg számára. Távol au töle a magyar elem hátterbeszorítása, dicsősegenek csorbítása. Vegül azt jelenti ki a főparancsnok ur, — a magyarelleses áramiat a hadsereg mértékado tényezőinél vagy plane a vederőnek egész kategóriánál egyáltalán nincsen. Egyesek rosszakaratu irigysege, vetkes tulkapasai sohasem irhatok ki, mert ilyenek meito büntetesben reszesünek.

— Ehhez, tisztelt Ház, azt hiszem joggal jelenthetem ki, kevés hozzátennivalóm van. Azonban még egyet kell bejelentenem a tisztelt Háznak.

Fájlalja a király a félreértéseket.

— A legutóbbi napokban alkalmam volt meggyőződni a legfelsőbb hadur előtt, hogy ő a legnagyobb örömmel elteive a magyar nemzet hősi tettei által, fájdalmat érez, amikor látja, hogy félreértésekre es surlódásokra okot adó esetek merülnek fel.

— Ebben az ünnepélyes pillanatban fejezte be nagy hatást keltett beszédét a miniszterelnök, — mindenki tejtse ki teljesítőkéességének maximumát. Miután a magyar nemzet létét, ambicióit, vágyakozásait a monarchia sorsához, annak nagyhatalmi állásához kötötte, arra kell kérnem minden magyar embert, pártkülönbség nélkül, hogy tartózkodjék mindentől, ami megzavarná az összehangot és kérnem kell, hogy ilyen hangu tárgyalással ne tegyük lehetetlenné, hogy a háboru gyümölcsét a magyar ügy számára learathassuk. (Hosszantartó lelkes éljenzés.)

Károlyi Mihály gróf kijelentette, hogy a választ nem veszi tudomásul. Nem az a kérdés, most mondotta, vajon alkalmasnak tartják-e a magyar katonát ágyutölteléknek, hanem az a kérdés, megadják-e nyilvánosan jutalmukat, amelyek alkalmasak a lelkesedésköszönte.

Ujra szólásra állott fel Tisza István gróf miniszterelnök.

— Lelkesedésem egész hevével — mondotta emelkedett hangon — tiltakozom az ellen, hogy a kérdést ilyen megbocsáthatatlan könnyelműséggel tárgyaljuk. (Élénk helyeslés a jobboldalon, az ellenzék nagy zajban tör ki.)

Károlyi Mihály gróf személyes kérdésben kért szót és kijelentette, hogy a leghatározottabban tiltakozik az ellen, hogy az ellenkező véleményen levőket a miniszterelnök könnyelműeknek nevezze és őt személyében apasztotálja.

A Ház a választ tudomásul vette.

A többi interpelláció.

A Károlyi Mihály gróf interpellációjának elhangzása előtt bejelentette Beöthy Pál elnök, hogy Huszár Károly, Haller István és Bortos János interpellációi távollétük miatt elmaradtak. Horváth Gyula meginterpellálta a pénzügy- és az igazságügyminisztereket a kezelőtiszti állások betöltése, a napidíjasok napidíjainak fel-emelése és hadisegélye tárgyában. Teleszky pénzügyminiszter megnyugtatólag válaszolt. A választ tudomásul vették. Jaczky Pál a déli vasut és a kassa-oderbergi vasut akkord munkásai bérének részbeni visszatartásáról interpellált.

TORVENYKEZES.

A milliomos barátnője.

(Kártérítési per házassági ígértéért.)

— Bécsi tudósítónktól. —

Bécs, február 12.

Érdekes ügyet tárgyalt tegnap a polgári törvényesék. Rotter Leontine, egyik bécsi kávéház üzletvezetőnője 50.000 koronáért és havi 150 korona tartásdíjért perelte Menzeles Zeigmond magánzót. Mivel alperes még a tegnapi főtárgyalás előtt elhalálozott, felperes igényét a hagyatéka ellen érvényesíttette.

A vádirat szerint Menzeles, akinek 4-5 milliónyi vagyona van, tízennégy évvel ezelőtt a Prater-strassen megszólította Rotter Leontint és megkérdezte tőle, hogy „miért oly szomorú.” Ily módon ismeretséget kötött a panaszos nővel, akit később el is jegyezt Menzeles, aki abban az időben lókereskedő volt, gyakrabban utazott Oroszországba, Belgiumba, Franciaországba és Amerikába. Utjairól mindannyiszor visszatért szerelméhez, aki kívánságára Bécs egyik előkelő kávéházában üzletvezetőnői állást vállalt.

Rotter Leontin jegyesétől pénzt nem fogadott el, bár elismeri, hogy Menzelesnek tekintélyes kiadást okozott tébolydából való kiszabadítás, ahová rosszindulatú rokonok juttatták.

Tízennégy éves ismeretségtük alatt Menzeles „társadalmi okokból” pár isben eljegyezte magát más leánnyal, de mindannyiszor lemondott a kötendő frigyről és visszatért hozzá. Amikor azonban végül mégis arra az elhatározásra jutott, hogy más leánnyal köt házasságot, tanuk előtt kötelezte magát, hogy Rotter Leontinnak 100.000 koronáért kávéházát vesz.

Menzeles ígértétét nem váltotta be, mire Rotter Leontin elcsábítás és házassági ígérté címén 150 korona tartásdíjért és 50.000 korona kártérítésért perelte. A kártérítést oly jogcímmel követelte, hogy a Menzeleshez való viszonya miatt férjhezmenésre való kilátásai csökkentek.

A tegnapi tárgyalás azzal végződött, hogy az elnök javaslatára Menzeles örökösai és Rotter Leontin közt egyezkedési tárgyalás indult meg, amely eredményhez is vezetett. Rotter Leontin beérte 15.000 koronával.

Magyar postások Szerbiában.

(A meghódított terület hadtáppostája. — A posta vezérigazgató felhívása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 11.

Mégis csak magyar lesz Szerbia, vagy legalább is az a része, a mit Magyarországnak szántak. Sok mende-monda kering közszójon, hogy így, hogy úgy, nem magyar lesz az új terület. Ezekre már eddig is rácsófoltak ugyan az illetékes tényezők, azonban, hogy a cáfolatok nem csak üres ígéretek voltak, azt legjobban bizonyítja a kereskedelmi miniszternek ebben az ügyben kiadott rendelete, amelyben a meghódított terület postájának szervezését jelenti be tulajdonképpen.

A kereskedelmi miniszter utasítása folytán a posta és távirda vezérigazgató a következő körrendeletet intézte minden postahivatalhoz:

— Ertesítem a királyi hivatalt, hogy felsőbb helyről nyert értesülés szerint a szerbiai hadtáppostahivatalokhoz hivatal vezetői és kezelői állásokra alkalmas tisztviselőkre lesz szükség. Felhívom ennél fogva a kir. hivatalt, értesítse erről kinevezett tisztviselőit és a jelentkezők nevét hosszám jelentse be. A jelentkezés, illetve a kijelölés feltétele a magyar nyelven kívül, a német nyelven és valamely szláv nyelven, legalább a szolgálati követelményeknek megfelelő bírása.

Ha valamelyik jelentkező az utóbb említett feltételeknek nem felel meg, ezen esetben tartozik magát arra kötelezni, hogy a kijelölendő állomáshelyén hiányzó nyelvismeretét rövid időn belül megszerzi. Csakis minden tekint-

etben szakképzett, kifogástalan magatartású, ép és egészséges egyének jelentkezése vesendő figyelembe.

A jelentkezőket foglalja a következő rovatokkal összeállított kimutatásba: 1. név, 2. állás, 3. nyelvismeret, 4. a megjelölt nyelvet mely fokban bírja, 5. hivatal vezetői, vagy kezelői állásra alkalmas. Jegyzet. Ebből a rovatba irandó, hogy az illető, a hiányzó nyelvismeret megszerzésére kötelező kijelentést tett. A kimutatást sürgősen terjesse fel.

A magyar posta tisztikara minden tekintetben kifogástalan. Hogy feladatát a lehető legnagyobb lelkiismeretességgel tölti be, az is kétségtelen és mégis, hogy bizonyos feltételeket köt ki a vezérigazgató, az egyedül arra magyarázható csak, hogy a meghódított területre ennek a kiváló tisztikarnak is a legjavát akarja elhelyezni a kormány.

A jelentkezések már az egész ország területéről megindultak. Mindenesetre nagyon nehéz időben érkezett a rendelet, mert a postai tisztikar zöme a harctéri postáknál, vagy a csapatoknál teljesít szolgálatot. Azok pedig, akik idehaza vannak, csaknem kivétel nélkül nélkülözhetetlenek. Mindazonáltal az új területre lesz elegendő jó magyar postás.

Bizonyára az ország déli részéből lesznek tömeges jelentkezések. Az ottani tisztikar nagy százaléka ugyanis bírja a szláv nyelvet és így a szerbiai postások zöme is onnan fog kikészülni.

Dreyfus kapitány Svájcban.

(Magyar újságíró levele Zürichből. —

Az új próféta.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 12.

Egy Zürichben élő magyar újságíró, akit személyes körülményei távollattartanak hazájától, érdekes magyarázatokat közöl az Aradi Közlöny szerkesztőségének egyik tagjának küldött levelében. Svájc a háború alatt afféle kis szemleges központja lett a harcban álló és ellenes államokból kiűrt embereknek.

— A zürichi fő partján gyakran látható — írja a hírlapíró — egy magas, hajlott hátú idősebb ur. Arcsáma mélyen redőst és ezer ráncu. Valaha teltebb arcú lehetett, azután hírtelen lesoványodott: az olvasható a ráncokból. A hegyek horizontjáról letűnt nap egyhöz melegét élvező öreg ur valamikor a világhír központjában állt. Ma csendes, az embereket szinte kerülő. Dreyfus kapitány ez az ur, aki a háború kitörése után költözött át Zürichbe és békésen éldegél, mint valami öregedő tőkepénzes. Sőtán sohasem jár egyedül; egyik fia, vagy leánya kíséri. Azt lehetne hinni, hogy nagyon is félti, egyedülletől rettegő ember a híres per hőse. Ha visszagondolunk azokra a napokra, amikor Párisban, Rennes-ban egyes-nesen, szemkötő néve a hazaárulás vádjával, az Ordósgazigattal, mindennel állt Dreyfus kapitány, alig akarjuk elhinni, hogy ez az összetört, félték ember, aki kísértő nélkül az utcára sem mer lépni, aki önként száműzetésbe jött

ide harcban álló hazájából, ez a ráncos, beteges magánzó, ez Dreyfus kapitány.

De vannak Zürichnek kevésbé szomorú vendégei is. Itt él egy új német próféta: Steiner Rudolf dr. Valamikor berlini szépirodalmi lapszerkesztő volt és Goethe költsészéről írt tanulmányokat. Most hittérítő és vállalkozó, aki a lélektudományok igyekszik híveket szerezni. A háború kelése közepén fogott hozzá térítési tevékenységéhez és az a terve, hogy bejárja Svájc nevesebb városait, híveket toboroz az új hit zászlója alá. Rejtélyes ember ez az új megváltó, aki az emberi tevékenység mesejéről az általa lelki tudományok birodalmának nevezett világba akar menekülni híveivel. Steiner Rudolf dr. azoknak a csodátevő hinduknak a sorába valónak vallja magát, akik a napi gondokat és a testi szükségleteket legyőzve, az örökkévalóságról elmélkednek. Esetünk — mondják ezek az apostolok — csak akadály, amely elzárja előlünk a halált, pedig akkor kezdünk igazán élni, ha meghaltunk. Ma igazán nem nehéz híveket találni a keserű földi világtól, földi szenvedésektől eltelt emberek és tízezrek közt az ilyen hitnek és a vigasztalás után vágyódók tolongának is az új prófétahoz, Steiner pedig már templomot is építtetett, amelyből a tanúságok kepek sem hiányoznak. A hívők beözönlenek a terembe, hallgatják a prófétát és eltávozás közben bevásárolhatják az új hitvallás testamentumát, amelyet Steiner dr. szorgalmas proselitári buzgón árul el.

Görögország tiltakozása az olasz beavatkozás ellen.

(Miért volt Brian Rómában? — Mellettünk a görög vezérkar.)

— A titkár tudósítás.

Arad, február 12.

Atihén. Az olasz követ közölte Szkuudiasz miniszterelnökkel, hogy a szerb és montenegrói csapatok reorganizálására csapatokat akarnak Koriuba partra tenni. Szkuudiasz esodáikozásának adott kifejezést, miután Koriuban egyetlen montenegrói sinea, a szerb csapatok reorganizálására pedig elegendőek a már eullovó entente-csapatok. Végül kijelentette, hogy Itália elhatározása Görögországban oly mérvű izgalmat keltett, hogy esetleges eszeke-detük következményeirel elháritáni köteles minden felelősséget.

Bukarest. Az Epoca jelenti Párisból: A Le Temps egy görög pontikus-sai való beszeigetést közöl. Az utó jó barátja Venizeiosznak és a napokban érkezett Párisba Athenből. Sajnákozva állapítja meg, hogy a görög vezérkari tisztek legnagyobb része a központi hatalmakkal rokonszenvez. A görög vezérkar igen szívesen venne Görögország intervencióját — a központi hatalmak mellett. Beszett Venizeioszról is. Kijelentette, hogy Venizeiosz ellen az utóbbi hónapokban számos merénylertvert szöttek és többször volt komoly esetveszelelyben. A helyzetet igen kritikusnak tartja és a közeljövőben nagy változásokat vár.

Hága. A Times jelenti: A szerb csapatok áthelyezése be van fejezve. A szerbeket Bizertába és Tuniszba szállították.

Paris. Az entente elhatározta, hogy követelni fogja, hogy az ellenséges konzulokat távolítsák el Koriuból.

Róma. Briand az olasz főnadszállásra fog utazni, ahol a király és Cadorna fog vele, továbbá Saiondra miniszterelnökkel és Zupeli hadügy-miniszterrel tárgyalni. Briand célja most már köztudomású. Pontosan megfogják egyezni, hogy Olaszország hol, mikor és milyen sereggel vesz részt az entente akcióiban s megapodnak minden egyes harcukon folytatandó akció legkisebb részleteiben is, valamint a vezetők személyében.

Milano. A Secolo jelenti: Giulio Turinban hosszasan tanácskozott. Garroni volt konstantinápolyi olasz nagykövettel, aki Genzából érkezett haza.

Zürich. Egy Itáliából érkező görög személyiség elmondta, hogy az utóbbi időben Olaszországban nagy változások történtek. A monarchia hadseregét megtanulták respektálni. Becsbe való bevonulással és hasonló hangzatos irázisokkal is elhagyták. Komolyan számolnak azzal, hogy az ottenzivából delenzivába kényszerülnek majd menni.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Vasárnap: délután: „A Császárné” operett.
Este: lezállított helyárrakkal: „Sárga csikó” népszimű.

Hétfő: lezállított helyárrakkal „Önagysága ruhája”.

Kedd: Berky Lili a Népopera primadonájának felléptével a téli színház rendezés helyárraival „Legénybucsu” operett.

Szerda: Berky Lili vendégfelléptével, a téli színház rendezés helyárraival: „A vig özvegy”, operett.

Csütörtök: Berky Lili vendégfelléptével a téli színház rendezés helyárraival „A kisasszony férje” vígjáték.

Péntek: Odry Árpád a budapesti nemzeti színház művésznök vendégfelléptével rendezés helyárrakkal „Rosenkranz és Gildenstern”.

Szombat: Odry Árpád vendégfelléptével rendezés helyárrakkal „Három testőr”.

* Az első kamarazeneestély azok között a ragyogó keretek között folyt le, amelyek Arad zenei életének kifejtett mértékét bizonyították és ismételték; egy vidéki városnak zenei karakterére büszkék lehetünk mi és a tiharmónikusok, akik ezt — eléggé nem dicsérhetően megteremtették — és két országos hírű aradi művésszel előkelő, zeneileg intelligens közönséget vonzottak a Kulturpalota ragyogó dísztermébe. A külsőségek fénye mellett a tartalom, az estély magas művészi színvonalá, utabbi babérokat hozott *Telmányi Emilnek és Vas Sándornak*. Az operaház hátrahagyott elmaradását bőven kárpótlják azok a hangversenyszámok, amelyek a klasszikus zenében is a nehezebb műfajt képviselik. *Telmányi művészetét ismerjük Aradon. Azzal a nemesen kifinomult zenei zenei intelligenciával szerepelt ma is, mellyel csak kevés hegedű virtuóz dicsékedhet. Vas Sándor kiváló átértett poetikus művészetével előadott Csupin dalai a legszebb sikert eredményezték. Kínvárosok, tapsok egymást érik, s azok, akik csendes szociológiai ennek a nagy város kulturájának, büszkék lehetnek arra, hogy a jótékony szolgálatában két aradi művész klasszikus muzsikájának olyan nagy számú, megértő közönsége van, mint ma az első kamarazeneestélyen.*

* Jótékonycélu hangverseny. B. Szalay Aranka és Békefi Pal-éle zeneintézet (Akadémiai előkészítő tantoyammal) Szabadságtér 7., II. em. e hó 20. és 27-én saját helyiségében kezdő és beáradó növendékeivel hangversenyt rendez, melyre előre is felhívjuk a szülőök figyelmét. Kezdeté délután 5 órakor. Bejárási díj nincs. Műsor ára 50 fillér. A tiszta jövedelmet az aradmegyei rokkant katonák, hadiözvegyek és árvák alapja javára fordítják.

* Tabori Kornél Uránia-darabja „Mi barbárok” vasárnap délelőtt 11 órakor kerül bemutatásra az aradi Apolló színházban. A három felvonásos, igen sok képpel illusztrált darab szövegét maga a szerző olvassa fel. A nagyatűzű darabról, amely iránt Aradon is nagy az érdeklődés, a fővárosi bemutató alkalmával egyik nagy napilap így írt:

— Oszinte, meleg tapsviháros est köszöntött be ma az Uránia színházban. Erthető a siker, hiszen Tabori Kornél darabját mutatták be. *Mi barbárok* — ez a címe Tabori Kornél három felvonásos háborús tanulmányának — bölcsen rendezik mindazt, ami a siker biztosítja. Nemcsak a tárgy időszerű, hanem a kontextus is ragyogó, amelyben megjelent: igazán irónikus munkája. Tabori Kornél már sok sikert aratott az Uránia színházban, sok olvasót szerzett a könyveivel, de ilyen mértékben még nem fogadta irását a közönség, mint ma este, amikor egy történelmi hazugság ellen szállt síkra és kézzel fogható, szemmel látható dokumentumokkal döntötte meg hazudozó ellenségeink nevével szembe. Tanulmány szamos különböző érdekes és eddig nem igen ismert háborús adatot, képet tár a nagytudomány elé. Egész sor megdöbbentő bizonyítékot vonultat fel arra nézve, hogy harctéri sikeraktól

nem túlságosan mámorított ellenségeink nagybánatukban bárányszőrbe öltözve, hogy előkődnek ellenünk szenzációs ízű könyvekben, képekben és újságokban a rágalmak eddig példátlan teyvereivel. Mind piacra viszik tökéletesen semleges országok nagyforgalmu piacaira, amit csak szűhet a bűnös fantázia. Egyik adat érdekesebb, mint a másik s a szöveget több, mint kétszáz színes vetített állókép, számos mozgóképek tarkítja. Minden jel arra vall, hogy Tabori Kornél darabja még sok, sok, mai hasonló meleg estét varázsol az Uránia színházban.

Az aradi előadás minden előzetes jel szerint ez az őszinte meleg siker ismétlődik meg.

* A színház hírei. Mi den tekintetben értékes mámorított a jövő hét játékrövidjét. Hétfőn „Önagysága ruhája”, szenzációs énekes játék kerül színpadra, a már ósmert elsőrangú szereposztásban. Kedden Berky Lili, az aradi ünnepelt vendégprimadonnája kezdi meg három estére tervezett vendégjátékát, még pedig a szezon legnagyobb slágerjében, „A legénybucsu” operetiben. Szerdán Lshár örökbecsű „Vig özvegy”-ben játsza a címszerepét. Csütörtökön pedig a legújabb, nagyszámú vígjáték „A kisasszony férje” fő női szerepét játsza. Berky Lilit nem kell az aradi közönségnek külön felidicséni, meghódította ő magának a mi közönségünket már első fellépésével, amikor minden szerepében zúgó lelkesedéssel ünnepele, a mostani vendégjáték csak folytatása az előbbi paratlan sikereknek. Berky Lili fellépései, tekintve a nagyobbarányu tehépti díjakat és az általános drágaságot, nem felemlt helyárrak mellett, hanem a téli színház előbbi, rendezés helyárrai mellett tartatnak meg.

* A poklokon is át! Harry Piel neve előkelő helyet foglal el a moziirodalomban. Ö nyitotta meg a modern detektívdrámák szűdületes perspektíváját. Most jelent meg a film-piacon az új Harry Piel sorozat első száma: A poklon is át! Ebben az idegteremtő négy felvonásos drámában egy megszőkött teyveno vakmerő menekülését látjuk. Az eddigi detektívdrámák eltörpünek emellett a nagystíliú kép mellett, amelyben szinte megdöbbentően jut szerephez az emberi bátorság és ügyesség. A szenzációs detektív-dramát hétfőn és kedden mutatja be az Apolló egy pompás vígjátékkal együtt.

* Dzsungel-dráma az Apolló vasárnapi műsorán. Vasárnap kerül utójjára bemutatásra az Apollóban az a gyönyörű dzsungel-dráma, a mely két napon át teit házakat vonzott. A dzsungel őslakóinak izalmas vadászát látjuk megunk előtt. Az egzotikus tájak még vonzóbbá teszik az Afrika mélyén készült nagyszériú fölvetéseket. A dzsungel-dramán kívül egy érdekteljes társadalmi dráma s a legújabb hadiképzőzet egészíti ki az Apolló vasárnapi műsorát.

* A his grófnő. (Vígjáték szenzáció az Urániában.) Bécsből indult el hódító utiára és sikereinek fénykorát Bécsben érte el, az a kis vígjáték, mely „Die tolle Gräfin” cím alatt egy ur szerelmének apró intrikáit és viszontagságait tárgyalja. Stefi grófkisasszony ellen-szégül a család tanács hátrahagyottának és csak saiva szerint őtájt férjhez menni. A sorokban kegyetlenül megtrétálja a kis koméss, mert abba lesz szerelmes, akit éppen a familiája személt ki férjért. Csodás finomságu ötletek és jelenetek kergetik egymást a vígjáték keretében, miután a megoldás a maga kedves formájában be nem fejezi a cselekményt. — A műsor második részéről „Az aranyásó” című drámaról már írtunk, emellett annak szépségét és megállapíthatjuk, hogy a közönség velünk egy véleményen volt, mert meleg elismeréssel honorálta a darabot. — *Móric*, a csodamajom, a budapesti színházakban nagy sikert aratott vígjáték sláger az Uránia legközelebbi bemutatója.

* Ma 2 szenzáció sláger az Erzsébet mozgószínházban. Az egyik a *Papucs hős* című kacagató vígjáték sláger, a másik a Nordisk himgyar szenzáció u donsága *A fekete brigitta* dráma sláger 3 felvonásban. Osten dr. diák korában megismerkedett egy pincseleánnyal, szerelmes lett vele, de később a viszony tabemaradt. Osten dr. keresett orvos lett, a

leány pedig mindig mélyebbre sülyedt, magával vitte az idyll gyümölcsét, egy kis leányt. Ez volt oka Osten dr. szomorúságának. Tudta, hogy a gyermek anyja a legzűllöttebb életet folytatja és félt, hogy ehhez hasonló életet fog a gyermek is megszokni. Eva baronessa, ki Osten dr.-ba szerelmes, megtudja, hogy mi az oka szomorúságának, felkeresi a leányt, ki a „Makhetes” csárdában „Fekete Brigitta” néven ósmert és a gyermeket elveszi tőle, de ennek szeretője, a „Szép Károly” visszalopja. Osten dr. most már rendőrök segítségével akarja a gyermeket eivenni és a mint a kocsiuk a külváros sikátorjain halad keresztül, tűzoltó kocsi robognak el mellettük, a „Makhetes” szállodában tűz ütött ki. Brigitta, hogy Osten dr. a gyermeket meg ne találja, egy szekrénybe zárja, de Osten dr.-nak sikerül a perzselő lépcsőkön át az emeletre jutni és nem csak a gyermeket, hanem a zűllött Brigittát is megmenti. Most már hozzá kerül a gyermek, aki nek szerető és gondos édesanya lett Eva baroness, Osten dr. fiatal felesége. Legközelebb Ne jász a tüzszel, W. Paylander a főszerpben. 171

Furfangos aradi pékek.

(Egy kilo teszta egy kilo kenyér helyett.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 12

A tanácsnak azzal az intézkedésével, hogy megengedte a pékeknek a nulláslistát felsűtését kenyérré, együtt járt az ár maximálás is. A pékek azonban beadványukban arra hívják fel Varjasy Lajos polgármester figyelmét, hogy tévedett a megállapításnál, mert a nullás listából készült kenyér kilója 80 fillér ugyan, de ezt csak a viszont elárusítóknak adhatják, kicsinyben a kenyérnek legalább 84 fillérbe kell kerülnie. A főzűllötéből készült kenyérnek is csak a negybeni árat állapították meg 51 fillérbe és kicsinyben az a kenyér 54 fillérbe kerül. A polgármester hirdetményt fog közzé tenni, amelyben az új kenyérrakat a közönség tudomására adja.

Azonban a pékek arra nem mutattak rá, hogy ők tulajdonképpen sohasem adnak egy kilogramm keveret a vásárlóknak, noha egy tanácsai intézkedés következtében céduát ragasztanak rá, amelyre rá van írva, hogy a kenyér sulya egy kilogram. Erre Vannay Gyula tanácsnok és Angel István dr. főjegyző hvták fel a polgármester figyelmét és elmondották, hogy a pékek a tesztára ragasztják rá az egy kilogrammos céduát, de sütés közben ez 20 dekagrammot veszít sulyából és a publikumot igen nagy károsodás éri, mert egy teljes kilónak az árat kénytelen fizetni. A polgármester ezt az anomáliát is megsűnteti és el fogja rendelni, hogy a pékek a kiűtött kenyérnek sulyát jelezzék és a teljes kilogrammot kötelesek a maximált áron adni.

A kormány, hogy lehetővé tegye mindenkinek részére, aki ezideig elmulasztotta a nála lévő gabona bejelentését, kimondotta azt az elvot, hogy aki önkéntesen beszolgáltatja a Hadtérmeny Részvénytársaság helybeli megbízottjának, az ellen nem indít meg eljárást, noha a bejelentés terminusa február 8-án elmúlt. Azonban 4 koronával olcsóbban kell a gabonát átadni, mint amennyi a február 8-án megállapított maximális ár volt.

A kormány leiratával felhívja a helybeli hatóságok figyelmét arra, hogy február 8-ától kezdve a pénzügyorség tárgya fel az elűtölt készleteket és felhívja a tanácsot, hogy ebben a munkában a pénzügyorséget hathatósan támogatassa. Minzen heten kimutatás készül a feltart gabonáról és azok tulajdonosainak neveit a rendőrbizóságnak köteles a pénzügyigazgatóság kiszolgáltatni, hogy ellenük az eljárás megindítható legyen. A Hadtérmeny aradi megőzöttjaul Nemes Geza aradi gabona kereskedőt jelelte meg.

Bosznia kormányzója háboruk sorozatát jósolja.

(Sarkotics tábornok a háborus periódusról. — A honvédek vitézsége. — A jövő feladatai.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 12.

Sarkotics István gyalogsági tábornok nevét az első szerbiai offenzíva befejezése után ismertük meg. Potiorek bukásával ő lett Bosznia-Hercegovina kormányzója és kormányzó tevékenységén kívül — csak úgy, mint elődje volt — egy hadseregosoport parancsnoka is. Ebben a minőségében a Lovcsen elleni diadalmas támadás vezetésében fontos szerephez jutott a tábornok. Sarkotics kormányzó alább következő, rendkívül érdekes és pregnans gondolatokban gazdag levele, amely az Aradi Közlönyben lát először nyilvánosságot, a Pesti Napló második háborus albumára érkezett az album szerkesztőjéhez, Tabori Kornélhoz. Az eredetiben német nyelvű levél jellemző kifejezése a kormányzó katonás gondolatvilágának.

— Ön véleményemet kért a hatalmas küzdelemről, a magyar katonáról és haditapasztalataimról — kezdi levelét a tábornok. — Mind a három kérdésre sokat lehetne válaszolni, azonban tekintettel nagy felelősségemre, engedje meg, hogy röviden a következőket jegyezsem meg.

— A népek most folyó hatalmas mérkőzése kapzsi ellenségeink boszu- és uralkodási vágyából ered és létünkért vívott óriási harcra kényszerít bennünket. Militarizmus, nacionalizmus, az ugynevezett felszabadítási probléma (ahol nincs mit felszabadítani) és ehhez hasonlók: csupán takarói a kevésbé tiszta szándékoknak.

— Háboru mindig volt és lesz is. A háboruskodás az ember természetéből származik, azt mondhatnók: természeti törvény és még oly magas kultúra, még oly nagy földi hatalom sem törölheti el a háborút. Nem ok nélkül tagozódik az emberiség történelme háboruk korszakai szerint; minden kísérlet, amely ezt a felosztást még oly epochális felfedezések és kulturális eredmények időszakával akarja helyettesíteni, csak meddő kezdeményezés, utópia marad.

— Nézetem szerint ezt a háborút mindaddig kell folytatnunk, amíg ellenfeleinket elhatározóan, döntően le nem gyűrtük; ellenkező esetben a kontinens nem remélhet hosszantartó békét. Mindamellott arra is késsen kell lennünk, hogy a világháboru okait a háboru vegeztével nem tudtuk megszüntetni, sőt azok meg rendkívüli mértékben fokozódnak, új összeütközésekre vezethetnek és ilyenformán nincs kizárva, hogy mi ugyanolyan hosszantartó és békés időközökkel csak megszakított háborus periódus elé tekintünk, amint a száz év előtti korszak volt. Adja Isten, hogy rossz jós legyek!

— Éppen ezért szememben a jövő legsürgősebb feladatának az látszik, hogy erőnket kvalitatív és kvantitatív tekintetbe a legmagasabbra fokozzuk. Erőnk alatt pedig nem csupán a hadsereget és a hajórajt értem, hanem az egész népet. Ifjuságunk erkölcsös, istenfélelemben, önteljesítésben, öntudatra és áldozatkészségre nevelésére gondolok és az anyagi felkészültségre közlekedési hálózatunk célravezető fejlesztésére utjáu, saját termelőképességük messzemen szervezésére oly módon, hogy a külföldtől, de különösen

prezuntív ellenségeinktől függetlenek legyünk stb.

Ausztria-Magyarországnak, a mely valószínűleg a jövőben is elsősorban célpontja lesz az ellenséges támadásnak, népeiben és mindenekeiölt hadseregében legyőzhetetlen „ellentálló erejű existenciális bástyát kell teremtenie. A finnciális nehézségeket itt le kell győznünk, ha nem akarunk ellenségeinktől vereségeket szenvedni. Az egyébként annyira szükségletes takarékosságtól e tekintetben eltérés a monarchia számára a legproduktívabb befektetés lesz.

Magyarország lakossága valamennyi harctéren bizonyosságát adja épen most annak, hogy a legnagyobb mértékben rendelkezik azzal a képességgel, hogy hazájának biztos őre legyen, Engedelmes, jóindulatú, kemény és kitartó és mindenekfelett bátor; gondos és energikus vezetők alatt a háboru legnagyobb kívánalmainak könnyen tesz eleget és hivatott arra, hogy olyan gátat alkosson, a melyen még oly túnyomó erejű ellenség is fennakad. Minden elismerés megilleti katonáinkat! Béke idején legfontosabb teendők az kell, hogy legyen, hogy jó vezetőket, nevezetesen sok ügyes altisztet neveljünk katonáink számára. E tekintetben — bár a tudást sem becülöm le — a főszlyt mégis a jellemre és gondolkozásmódra helyezném. Mert a győzelemre vezető szellemet csak a szív és értelem egyenlő mértékben magas képzettsége teszi tökéletessé. Nagy jelentőségűnek kell becülünk a szigorú fegyelmet a fronton és a sereg arvonala mögött egyaránt. A lelkesedés tiszteletet parancsoló, azonban nehéz táborozásokban gyorsan elszállhat és az a napoleoni mondás, hogy „Egyedül a fegyelem tartja a zászlók alatt a csapatokat” — ma is teljes mértékben fennáll.

Ezeket a férfiakat, de különösen a honvédeket, a kik oly annyira kiváltak, hogy a győzelem pálmájáért méltán vetelkednek a közös hadsereggel, a hálás hazá sohase feledheti el. A történelem lapjain mindenkor fényesen ragyogni fognak a honvédek, egész haderónk, József főherceg, Fejérváry, Klobuocár, Hazai nevei.

Harmadik kérdése haditapasztalataimra illeti. Tapasztalataim, a melyeket mint fiatal tiszt és idősebb tábornok szerestem, abban összegeznélök, hogy a hadviselés alapelvei — nem is szólva a harci eszközök óriási méretű változásáról — ma is megmaradtak. Ha a harcok eredményét befolyásol egyéb tényezők a két oldalon egyenlők, vagy nem túlságosan különbözök, a győzelem ma is annak jut, a ki a nagy hadvezetés alapvető elveit ügyesebben használja fel és a modern harci eszközöket jobban tudja értékesíteni.

Harctéren levő katonáknak

a legkedvesebb és legalkalmasabb ajándék egy hazáról érkező hír-lap. Az „ARADI KÖZLÖNY“-t a táborba minden aradi katona olvassa.

Agnes néni halála.

(Két évi vizsgálati togság után tartott tótárgyalás.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 12.

Kis. F. János ágyai vagyonos gazdálkodó 1909-ben elhunytán, vagyonát fia, Kis F. József örökölte, a vagyont azonban édesanyjának, született Felföldi Agnesnek életfogytiglani haszonélvezeti szolgalmi joga terhelte. Egy év múlva Kis F. József is meghalt a ekkor a vagyont tele részben anyja, Felföldi Agnes, tele részben pedig nagybátyja, apjának öccse Kis F. Sándor örökölte, míg kisebb részt távolabbi rokonok is kaptak.

Kis F. Sándor azonban nem tudott belenyugodni abba, hogy a vagyon nagyobb részének „Agnes néni” az élvezője s ezért Felföldi Agnes, hogy a folytonos perpatvarnak véget vessen, újabb egyezséget kötött rokonai-val, amelyet azonban azok nem tudtak a maga egészében betartani.

1912. április 8-án reggel halva találták lakásán Felföldi Agnest. A helyi hatóságok a halálesetben nem találtak semmi gyanút s ezért az öreg asszonyt boncolás nélkül eltemették. 1914. márciusában azonban Kis F. Sándoréknál lakadalom volt, ahol az egyik cigányt, Máté Sándort kidobták. Az ittas cigány tenyegelőzve fordult vissza a ház felé:

— Most ugy-e kidobták — kiáltotta — de amikor Agnes nénit kellett el tenni láb alól, akkor jó voltam!

A csendőrség ez alapon nyomozást indított s kiderítette, hogy Kis F. Sándort felesége, Kis P. Lidia egy Keresztesi Mari nevű cigányasszonyt kért fel, hogy keressen neki olyan embert, aki 50 forintért megölje Felföldi Agnest. Keresztesi Mari ezt otthon elmondotta a vele vadházasságban élt Patkány Jánosnak, továbbá leányának Keresztesi Katinak, az azóta elhunyt Gaspár Péternek s Máté Sándornak. Patkány János kecsgeztetőnek tatálta az ajánlatot s rábeszélte Máté Sándort, Gaspár Pétert és Keresztesi Katit, hogy hajtsák végre a tettet. 1912. április 7-én aztan hosszas rábeszélés után Máté Sándor, Keresztesi Kati és Gaspár Péter belopóztak este tíz óra után az öreg asszony lakására s megölték őt.

A csendőrség, miután ezt a tényállást ki-nyomozta, letartóztatatta a felbujtókat és tetteseket. Két éve voltak már vizsgálati togságban a vádlottak, míg végre ma az aradi törvényszék esküdttörősege tárgyalni kezdte az ügyet.

A mai nap a vádlottak kihallgatásával telt el. Valamennyien tagadnak s azt vallják, hogy a csendőrség előtt tett beismerő vallomásukat ütlegetéssel, kizárással csikarták ki tőlük, többek között valamennyiüket „talhos állították” Kis F. Sándornét Nagy Sándor ur. Máté Sándort Friedmann Ignác dr., Keresztesi Katit dr., Hotoran Viktor, Keresztesi Marit Revész Mór dr., Patkány Jánost Gross Aladár dr. védi. A tárgyalás öt napra van kontemp-tálva.

Tábori előfizetőink és olvasóink b. figyelmébe.

Miután tábori postautalványon az írás-beli közlemény nincs megengedve, arra kérjük azokat, akik a háboruból pénzt küldenek, hogy egyidejűleg külön levelező-lapon jelezzék, hogy az összeget :: :: milyen célból küldték :: ::

530 lovat vágta le Aradon egy év alatt.

(Érdekes kimutatás Arad gyomráról.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 12.

Amikor Anglia kiadta a kiéheztetés jelzavát, ellenségeink szentül meg voltak győződve arról, hogy nálunk három hónap múlva az emberek lámolyogni fognak az éhségtől és Bécs, meg Berlin utcáin egymást eszik majd a félmentett polgárok.

Mint majdnem minden számításban, ebben is csalódtak az entente. Nálunk egyáltalán nem éheznek a polgárok, a katonaságnál pedig annyi ennivaló jut a harcsocknak, hogy nem is tudják elfogyasztani. Mindössze annyi változás történt, hogy az emberekets hermány a takarékoságra igyekszik rászoktatni és nem engedi, hogy a jóllakottságtól megbetegedjenek.

Hogy például Aradon egyáltalán nem ének rosszul a háború alatt, azt a zenitot vendéglők és kávéházak bizonyítják legjobban. De minden kétséget kizáró módon dokumentálja ezt az a számszerű kimutatás, amelyet most készített el az aradi köztérképész nagy munkásságu igazgatója, Barkó Eoranc. Az általa összeállított statisztikai adatokból megtudjuk, hogy az aradi vágóhidon a múlt év folyamán százharmincegy bikát, hatszázhetvenhat ökört, háromezer tehent, nyolcszázhatvankilenc növendék bikát, száznyolcvannyolc tinót, tizenhat ücsőt, majdnem négyezer darab borjút, kilenc darab bivalyt, nyolcszázharmincegyhárom darab juhót, ötezerháromszázhatvankilenc bárányt, negyvennyolc kecskét, majdnem tizenegyszázharminc és végül ötezerháromszázharminc lovat.

Két esztendővel ezelőtt Aradon még úgy szólván senki sem hitte, hogy a lóhus is fogyasztható eledellé válik nálunk, ma pedig ép úgy veszik, mint a régi jó olcsó világban a borjuust. Azután lassan hozzászokott a publikum. Eleinte csak a legszegényebb néposztály fogyasztotta a kórházok kidóit párának husát, most azonban már jobb családok aszonyai is sűrűn megtordulnak a lóhúsárzásokban. A lózsar is élénk kereslet tárgya lett.

A múlt évben még gyakran hallhattunk a piacon ilyen párbeszédet:

— Maga Pucornyákné csakugyan lózsarral főz? — kérdezi Pepitáné.

— Biz én nem szégyellem bevallani.

— Jujj, én nem tudnám megenni, én azonnal meghalnék.

De az idén már Pepitáné is bevallja, hogy nem halt meg a lózsirtól és sertészsir most már csak vasárnaponként kerül a lábasba. Hogy milyen jó üzletté vált a lóvágás, az megállapítható abból is, hogy eleinte csak egy cég foglalkozott vele s az is csak a net bizonyos napjain, ma pedig már két lóhúsárzók ontja magából a szaga eledelt.

Ha Aradon volna egy kis szociális érzék, akkor már régebb megteremtették volna a lóhús- és lóhúsárzásokot, úgy mint Budapest hatóságai megtették ezt. Arad illetékes faktorainak minijárt a háború elején gondoskodni kellett volna arról, hogy a szegényebb néposztály néhány krajcárért kapjon egy kilogram lóhúst. A valódi szociális intézkedés ez lett volna és nem pedig a hatósági sertészsir és a gorombaságok leszkének — az elemiszer üzleteknek — tolatása. Ha a lóhúsárzók rá is figyeltek volna a város, senki sem sajnálta volna, mert hiszen a lóhúst majdnem kizárólag a polgárság legszegényebb osztályai fo-

gyasztják, akik számára rendkívüli jólétemény, ha nagyon olcsó hushoz juthatnak. A város ismét kidobott vagy hatvanezer koronát a ser-

tésvágóra és a hatósági élelmiszer üzletekre, amelyekből majdnem mindenki kaphatott portékát, csak a legszegényebb elem nem.

Nagy bankok szerepe a drágaságban.

(Néppárti támadás Sándor Pál ellen. — A képviselőház ülése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, február 12.

Beöthy Pál elnök háromnegyed tizenegykor nyitja meg az ülést s bejelenti, hogy Abrahám Dezső napirend előtt kér szót.

(Ügyvédek védője.)

Abrahám szóvá teszi Sándor Pál tegnapi beszédének azt a passzusát, amellyel szerinte az ügyvédi kart sértette meg, amikor Szmracsányiról kijelentette, hogy nagyot nőtt a szemében azzal, hogy nem ügyvéd. Hivatkozik erre, hogy az ügyvédi kar ellen sokkal kevesebb kifogás és vád hangzott el az országban, mint azok ellen a szakörök ellen, amelyeket Sándor Pál képvisel. emlékezteti őt Sallágyi Dezső emlékére s figyelmezteti arra, hogy kar volt a szidokérdést újra aktuálissá tenni. Ezután a baloldal élénk helyeslése és sürű közbeszólása közben foglalkozik a diákszervezetekkel, akik a bankokban szerepelnek s akiket Auszlaggojoknak nevez el. (Viharos derűtség.)

Az elnök figyelmezteti a szónokot, hogy ne térjen el a tárgytól.

Abrahám Dezső: Csodálkozom azon, hogy a naplóból kizmaradt az a sértő kifejezés, amellyel Sándor Pál az ügyvédi kart illette. Reméli, hogy azért helyt áll érte, mert ezt a kifejezést mindnyájan hallottuk és a sajtó is közre adta.

Ezután Sándor Pál kért szót, de mielőtt beszélni kezdett izgatottan szót oda Vázsonyi Vilmosnak, aki Abrahám beszéde alatt ismételten közbeszólt és midőn Sándor Pál beszélni kezdett, így szólt:

— Jól megértett szavai visszavonására.

Sándor Pál erre így válaszolt.

— Mindig azt szoktam mondani, amit gondolok!

Ezután kijelenti Sándor Pál, hogy ez az országban sem volt az ügyvédi kart megsértés, annál kevésbé, mert legjobb barátai ünek ott. A félreértés nyilván abból származik, hogy ő azt hitte Szmracsányiról jogi képzettsége folytán, hogy ügyvéd. Mikor kiderült, hogy nem az, annál inkább elismerte nagy tudását. (Viharos derűtség a Ház minden oldalán.) Sándor Pál azután kijelenti, hogy nemcsak okosságból, hanem tisztességéből is kötelességének tartotta kijelenteni, hogy az ügyvédi kart nem akarta sérteni.

(„Néppárti harcmodor.”)

Ezután Szmracsányi György emelkedett szóléra.

A Ház bocsánatát kéri, mert nem tartja méltónak, hogy ilyen komoly időken személyes vitát folytassanak. Kimutatja, hogy a miniszterelnök kerő szavai után is Sándor Pál folytatta a személyes vitát s az utóbb még azt is lefagadta, hogy a néppártot vádolta. Szóváteszi a Hungaria bank és a nagybankok ügyét.

— Én megemlítettem a Magyar Általános Hitelbankot, mert ez a nagyra hivatott bank, amely a pénzügyminiszter pénzügyi műveleteinek végrehajtója, a háború alatt zsirűzlettel foglalkozik. Ilyen időken nem az a hivatása egy banknak, hogy zsirűzletekkel foglalkozzék, hanem az, hogy mindenkin segítsen és minden tekintetben a polgárság és az ország érdekében dolgozzék. Mikor ezt a kitételel bocsánatam, hogy: „élelmiszerüzem”, én nem személyeskedtem, én lojálisan nyilatkoztam ebben a kérdésben. Hol veszi magának a képviselő ur azt a bátorságot, hogy közbekiáltson nekem: „Harminc év időmentesség.”

Sándor Pál: Forduljon Vázsonyi Vilmoshoz és Bárczy polgármesterhez.

Szmracsányi: Személyes invektívával harcolni nem lehet és ez a közéletre nem

hasznos. Mondhatom, hogy sok érdemes embert éppen ez tart vissza attól, hogy a közéletben szerepeljen.

Hangos felkiáltások a munkapárton. A néppárt háromodora es!

Szmracsányi György: Calumniare audeo semper aliquid haeret. (Hangos felkiáltások a munkapárton: Ugy van, ugy van!) Ez a háromodora nem méltó a parlamenthez. Zajos helyeslés a Ház minden oldalán. Nagy taps a munkapárton. Magyar embernek az a szokása, hogy szemtől-szembe támad és nem köpköd. (Felkiáltások: Ugy van, ugy van! Taps a munkapárton. Sándor Pál maga is tapsol.)

Sándor Pál: Önök mindnyájan köpködnek!

Huszár Károly: Nem igaz, már megint általánosít!

Sándor Pál: Nem úgy gondoltam.

Huszár Károly: Már megint mást mond, mint amit gondol.

Sándor Pál: Bocsánatot kérek, nem úgy értettem a dolgot.

Szmracsányi György: Hát az az a kérdés, vajjon a cellulóze-gyár bent van-e a kertben, vagy nincs, el van intéve a drágaság kérdése? A képviselő ur folyton azt vitatja, hogy ki a strommann, ki a követítő és hol vannak a rejtett üzletek, de ha erről beszél, akkor van vele szemben egy megjegyzésem. Ugy tudom, hogy a Közlöny Vasúttársaságnak és a vállalatának a vezetője és döntő tényezője két nagy bank: A Kereskedelmi Bank és a Magyar Általános Hitelbank. Ezeket az intézeteket a múltban itt a Házban támadták, sokszor igen erősen. Mindig megvédte vagy a kormány valamelyik tagja, vagy a többség egy tagja. Arra azonban nem emlékeztem, hogy a mikor a legsúlyosabb támadások hangzottak el itt a két bank bármelyike ellen, hogy akkor Sándor Pál a védőjük állott volna. Akkor Sándor Pál hallgatott. Azzal fejezi be beszédét, hogy visszautasítja Sándor Pál minden vádját, amelyeket alaptalannak mond.

(A Hitelbank zsirűzlete.)

Rakovszky István elismeri, hogy az élelmiszerüzem kérdésének bajai masutt is, Németországban is megvannak. Ezek a legnagyobb körütekintéssel sem kerülhetők el. Amde nálunk ezek a hibák súlyosabbak. Németország szervezettebb, a kormánya körültekintőbb. A hibák fölörása nálunk mégis a kormányban rejlik. Hetekkel ezelőtt zárt ülés: kért, de ez nem engedélyezték. Így kénytelen párkolt formában egy felvilágosítást kenni. Hónapokkal ezelőtt figyelmeztettek a fővárost, hogy bizonyos órákban nagyüzemű gépek és zsirűanyag nagyon olcsón beeresznelő. Németország és Ausztria azonnal megszünteték bevásárlásokat és az árakat emozalták. Miért nem tettük ezt mi is meg? Távot állt, hogy ezt a Hitelbank árdragító zsirű felmérésével hozza kapcsolatba. Beszédekénység, hogy a megvesztet arut idejekorán nem hozták el? Szóvá teszi azután a Hitelbank azt az szalonba üzletait. Majd ráter Sándor Pál tegnapi támadására, melynek az az oka, hogy ő megemlítette a bankokat. Egész politikai pályaművel azután az inkompabilitásokról. Kérleltetelmentlenül elmondja azokat. A románehelyi papgyár vasárnap nem kifogásolható, nem történt viszály és a gyár nincs kártalban. A körjegyzőve való kinevezetés kijárási megállapítja, hogy nem akarta megakasztani Benczeinger pályáját. A kinevezetelen az akkori miniszterelnök az ő beleegyezésével, mint a kerület képviselőjétől tette függőve. Sándor Pál közlő igazgatói állása inkább inkompabi-

bilis. Ezután szóváteszi a közuti vállalkozásait.

(Inkább fekete kenyeret . . .)

Utána Sándor Pál szólal fel és kijelenti, hogy senkit nem támadott meg személyében. Visszautasítja Rakovszky azon gyanúsítását, mintha azért védelmezte volna a bankokat, mivel a közuti, a Hitelbank és a Kereskedelmi

Bank protekturátusa alatt lenne. Teljesen független. Inkább enne fekete kenyeret, sem hogy függetlenségéből bármit is engedne.

Ezután az elnök javaslatára a Ház elhatározta, hogy legközelebbi ülését kedden tartják és áttértek az interpellációkra. Érőli lapunk más helyén írunk.

Zimmermann, Károly dr. bemutatta az új művégtagokat.

— A kórházigazgató előadása katonasorvosok előtt. — Gömörly dr. vezértörzsorvos elismerése. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 12.

Az aradi katonai kórházakban működő orvosok a jövőben minden héten egyszer tudományos összejövetelre gyűlnek össze, amelyen háborús tapasztalataikat eszerélik ki, a modern terápiára vonatkozó előadásokat tartanak. Az első ilyen összejövetel, amelynek szenzációsan érdekes tárgya Zimmermann Károly dr. központi igazgató-főorvos előadása az általa feltalált protézisekről volt, ma folyt le a Fischer Eliz kórházban. Az összejövetelen jelen volt Gömörly dr. vezértörzsorvos, a temesvári hadtest egészségügyi főnöke, aki a látottak és hallottak felett legnagyobb elismerését nyilvánította.

Forbát dr. ezredorvos üdvözölte német nyelven az egybegyűlteket a Gömörly dr. vezértörzsorvos, majd Zimmermann Károly dr. tartotta meg nagyérdekesű előadását.

Már előadásának elején jelezte, hogy egészen új dolgokat fog bemutatni, amelyek a rokkantság terén a legszélesebb perspektívát nyitják meg.

— A háború — mondotta — nagyon sok embert tett rokkantná, számukat ma nálunk 40—50,000 főre becsülik, akik közül a legtöbb valamelyik végtagját veszítette el. Ez természetesen ráirányította igen sok ember figyelmét arra, hogy mesterséges végtagokat készítsen, azok készítmény módját tökéletesítse. E feladat méltó is arra, hogy vele teljes lelküismeretességgel foglalkozzanak, mert humanitárius szempont mellett nemzetgazdasági s így hasznos célokat is szolgál: a rokkantakat a dolgozó társadalom hasznos tagjaivá tudja tenni.

A protézisek készítése eddig hibás módszerben haladt, — mondotta előadásának további során Zimmermann dr. — s ennek okát abban találhatjuk, hogy nagyrészt mechanikusok, vagy mesterelemek készítették a művégtagokat, akik az anatómiára alig voltak tekintettel.

A tudomány kétféle protézist különböztet meg. A protézisek első fajtája az *immediat* protézis, amelyet ideiglenesen s rögtön a sérülés gyógyulási stádiumában alkalmaznak, s az *állandó* jellegű protéziseket. Mindkét protézisnél eddig az volt az eljárás, hogy a sérült végtagról, a csontokról gipszmintát vettek, a negatívra pozitívet öntöttek, ezen a gipszformán aztán vasból kikovácsolták a protézis vázát, majd teljesen elkészítették azt még pedig úgy, hogy a művégtagok vas és bőrrezzel azért nem választhatólag függték össze. Ez az eljárás bonyolult, nehéz, a művégtagokat csak ahhoz értő ember illesztheti fel, azokat csak gyárilag lehet kijavítani s ami a legtöbb hibájuk: egy-egy ilyen művégtag csak annak számára volt használható, akinek készült, minden rokkantnak külön-külön kellett művégtagot készíteni. Hibájuk még ezeknek, hogy szerkezetük meglehetősen gyönges s két három év alatt tönkre

mennek. Az államtól pedig mindegyik rokkant csak körülbelül 300 koronát kap erre a célra s ha aztán rövid idő múlva tönkromegy művégtagja, aligha lehet annyi megtakarított pénzre, hogy újat vehessen.

A kérdést tehát olyan értelemben kellett reformálni, hogy a protéziseket gyárilag lehessen előállítani, egy-egy művégtag akár melyik rokkantnak akár bal, akár jobb lábát pótolni legyen képes, olcsó és tartós legyen.

Zimmermann dr. ezután rokkantokon mutatta be a régi s az általa feltalált új protézis használatát. Zimmermann dr. találmánya rendkívül elmes és egyszerű szerkezet. A művégtag *esztetizált vasalkatrészekből áll, amelyet csavarok segítségével hosszabbítani és rövidíteni lehet a rokkant testi magasságához képest. Mindegyik művégtag egy megtehetősen rugalmas gyűrűben végződik s ezt a gyűrűt kell az ossis ischi-ig tehozni, hogy a protezis szilárd helyzetet foglaljon el. A bőr és vasalkatrészek nincsenek összedolgozva s olyanok, hogy azokat bármely falusi lakatos, vagy más mesterember ki tudja javítani. Egy immediat protézis előállítására 30—40, egy állandó protézisé 70 koronába kerülne, természetesen azonban, hogy ha gyári uton állítják azt elő, a költségek jóval kisebbek.*

Végül a gyakorlatban mutatta be szenzáliás találmányát Zimmermann dr. A rokkantak, akiket először voltak a Zimmermann féle művégtagok, már ez első alkalommal is meglepő biztonsággal és kényelemmel járkáltak abban. Előadásának befejezésül egy aradi vasutas készítő felsőkar protézisét mutatta be, Ennek szerkezete szintén a legkitűnőbb s meglepő egyszerűséggel old meg leküzdhetetlen nehézségként feltűnő problémákat. Az eddigi karprotézisek tudvalevőleg kéz helyett csupán egy vaskampóban végződtek, amelyek több más szempont mellett már csak esztétikai tekintetből sem elégtettek ki senkit. Zimmermann dr. protézise a kar majdnem összes mozgatait végezni képes, vállban, könyökben és csuklóban mozog s egyszerűen oldja meg a kéz helyettesítésének bonyolult problémáját. A kéz lából van faragva, külön-külön kiképezve minden uj, amelyek, mint a normális ujjak, három ízben mozognak a bennük végigvezető acélhuzalok segítségével. Ezeket az acélhuzalokat a rokkant válla segítségével mozgathatja, vagy pedig másik kézre erősíthető két bőrmandzsetta segítségével az „inak“, szóval ha a rokkant egyik kezét valamilyen helyzetbe hozza, ugyanolyan mozgást végez másik

Elénk taps és éljenzés követte a rendkívül érdekes előadást, amelyet Zimmermann dr. legközelebb a budapesti és bécsi szakkörök előtt fog megismételni. Gömörly dr. vezértörzsorvos külön kifejezte aszerencsekívánatait a szellemes tanulmányhoz. Ezután Klemens dr. ezredorvos, Endrei dr. főorvos és Forbát dr. ezredorvos mutattak be érdekesebb kéréseket háborús kórházi gyakorlatukból.

Előadás előtt Gömörly dr. vezértörzsorvos, dr. Köpf Jánosné, Tenner Józsefné, dr. Grósz Aladárné, Reicher Ilona és Steinfeld Ily ápolónők kalauzolása mellett megtekintette a teljesen újonnan berendezett Fischer Eliz tartalék-kórházat. Valamennyi betegszoba fehér jellembe öltözött: hófehérek az ágyak, bútorok, falak s szinte kínos tisztaság és rend uralkodik mindenütt. Az egészségügyi főnök legnagyobb elismerését nyilvánította a látottak felett, különösen megnyerte tetszését az új műtő, amely a legmodernebb eszközökkel a legszebben s legpraktikusabban van berendezve.

Burgundiék lakást néznek.

Burgundi, Burgundiné, Villi, Bandi, sebesült szállító kocsi, stb.

Burgundi — családjaához, akik úgy vannak az úthoz felkészülve, mintha egy hosszú téli hadjáratra indulnának — harsány hangon: Vigyázz! In-dulj! Direkció: Salac-ntoa.

Burgundiné: Csak ne hadonázza úgy avval a sétabottal, mintha legalább is egy Kóvass lennél.

Villi (Bandihoz): Kő-vess!

Burgundi: Ne kiáltás! a tábornok negét, mert elkoboznak.

Bandi: Azt mondta, hogy kövessem.

Burgundi: El pillanatban a szemközti kapun egy cédulát fedez fel. Vezényelve:

— Jobbra át! Egy-ke-tő, egy-ke-tő. Megállj! (Villike):

— Oivass!

Bandi. (Előlép a sorból, felmászik a kapufélfán, lesemell a lakást hirdető táblát):

— Mit rontunk a szemünket?

(Oivassák).

Burgundiné: Menjünk be, nézzük meg és foglaljuk el!

Burgundi: Talán azt akarod mondani, hogy foglaljuk le.

Villi (Bandihoz): A mamának eggyel több ellensége van, mint nekünk.

Bandi: Tudom. Hadi-lábon áll a magyar nyelvvel is.

Most valamennyien előre nyomulnak. Az udvarban kisebb harcias gyermek csoport a Burgundi sereget e csata kiáltással fogadja:

— Hurrá! Jön az ellenség.

Villi és Bandi felbuzdulva a háborús hangnattól, ugyancsak támadólag lépnek fel. Rövid előrsi csatározás után, heves harc fejlődik ki. Az apró hősök kivétel nélkül kisebb nagyobb sérüléssel kerültek ki a váratlan ütközetből. A szülők is — gyermekeik megvédeése közben — szintén könnyebb vérző sebet kaptak. A lakás megtekintése ilyen formán elmaradt. Burgundiék egy sebesült szállító kocsin viasza tértek főhadiszállásukra.

Burgundi (Nyöszörögve): A mai nap is eredmény nélkül végződött.

Villi és Bandi (Egyszerre, örömteljes hangon):

— Reánk nézve nem.

Burgundiné: Hogy érletek ezt?

Villi: A mg sebeink be nem gyógyultak, nekünk kell iskolába mennünk...

H I R E K. LEGÜJABB.

Erkezett éjjel 3 órakor

Basel. A franciák Sundgauhatánál a front mögötti falvakat kiürítették és a lakosságot eltávolították. Belfort irányából napok óta, időnkint nehéz ágyuk dörgése hallható.

Berlin. A Lokalanzeiger jelenti: Belfort legutóbbi bombázása a város belsőjében nagy károkat okozott. A lakosság menekül. Svájc elzárta a határokat.

Gent. Párizsban plakátokon felszólítják az összes katonaságtól menteseket, hogy katonai szolgálatra jelentkezzenek.

Páris. A Temps-nak jelenti Pétervárról: A németeknek nyele nappal ezelőtt sikerült Jakobstadnál nehéz ágyukat pozícióba elhelyezni. Közeli a Dünabürg elleni német offenzíva tűzérési előkészítése befejezettnek tekinthető.

Bukarest. A cár és Nikola-jevics nagyherceg az állítólagos kaukázusi győzelmek alkalmából táviratot váltottak. Konstantinápolyból semleges ferraréből megélelják az oroszok győzelmi híreit és megállapítják, hogy a törökök nemcsak, hogy megállították az oroszok kaukázusi offenzíváját, hanem számos helyen visszajátszították az oroszokat.

Washington. Az az általános vélemény, hogy a Lusitania ügy el van intézve. A kormány a közvélemény nyomása alatt kényszerül Angliától merőven követelni a semleges hajózás érdekelmei figyelembe vételét, amia a Németországgal való feszültséget enyhíti.

— Kevesebb lesz a papírkétkoronás. Az Osztrák-Magyar Bank a jövőben megszorítja a kétkoronás papírpapírok kibocsátását és lehetőleg katonai szükségletekre fogja azokat korlátozni. A bank a polgári szükségletet ezüst kétkoronásoknak fokozottabb mértékben való kibocsátásával akarja fedezni. — A foszladozó, könnyen bepiszkolódó, célszerűtlen papírkétkoronások számának apasztása sok kényelmetlenségtől fogja megmenteni a közönséget s ezért is örömmel üdvözölhetjük a visszatérő lémpénzt.

— Elsőosztályú vaskereszt Horhy Miklós sorhajókapitánynak. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király megegyezte, hogy nagybányai Horhy Miklós sorhajókapitány a vaskereszt első osztályát el fogadja és viselje. Tengeri haderünk ebben a háborúban Horhy Miklós sorhajókapitány vezetésével írta meg dicsőségének legszebb lapjait és a Novarra hősi parancsnoka olyan haditettekre vezényelte hajóját, amelyek örökké emlékeztetnek maradnak haditengerészetünk legfényesebb teljesítményei közt is. Horhy sorhajókapitány az első, az arcvonalon szolgálatot teljesítő hajó parancsnok, aki a német császártól egyik legmagasabb háborús kitüntetését, az első osztályú vaskeresztet kapta.

— A bolgár cár Bécsben. Budapestről jelentik: A sajtóhadiszállásról jelentik: A bolgár király Frigyes herceg főhadiszállásáról jövet hétfőn Bécsbe érkezik rövid tartózkodásra királyunk meglátogatására.

— Előléptetés. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Grell Győző 38. gyalogezredbeli, Reichlein Vilmos báró 7. lovasszázadosbeli századosokat és Hódi Vitézbé 28. gyalogezredbeli százados meglátogatására nagyokfi nevére ki.

— Sándor Pál és Rakovszky István afférje. Budapestről jelentik: Rakovszky, Urmányó Nándort és Zboray Miklóst nevezte meg segédeikül. A segédek késő este összeültek. Valószínű, hogy pisztolypárbajban állapodtak meg, egyesek szerint azonban az ügy békés elintézését fog nyerni.

— Az új pénzügyigazgató-helyettes. Bersegyi Béla pénzügyi tanácsos az aradi közpénzügyigazgatóságnál pénzügyigazgató-helyettesé neveztetett ki. Az új pénzügyigazgató-helyettes évek hosszú sora, körülbelül másfél évtized óta működik az aradi pénzügyigazgatóságnál, mint annak előadója és sokoldalú, a közönség érdekeit gondos és ügyes munkával néző általános elismerést váltott ki. Előléptetésé bizonyára mindenképp összevetésnek fog látni.

— Osztrák és magyar malomok kapcsolata. Az aradi társulatban még évekkel ezelőttnek Braun Ede, a Neuman testvérek cég volt iradafőnöke. A kiváló szakembert annak idején a bécsi Schöller-cég hívta meg egyik nagy gőzmalom vállalatának igazgatójává. Most Braun Ede személye egy nagyszabású, a magyarországi malom-viszonyokat is érintő tranzakcióval jut kapcsolatba. A bécsi Schöller és társai cég bécsi és ebenfurti gőzmalom részvénytársasággá alakítja át és az a részvénytársaság a megalakulás alkalmával számos kapcsolatba fog jutni a Hazai bank és a Hatvány-Deutsch-család érdekkörébe tartozó Borsod-miskolci és debreceni illetve gőzmalom-részvénytársasággal. Mindkét részvénytársaság, az osztrák és a magyar igazgatóságában a két érdekcsoport vezetői helyet fognak foglalni. Braun Ede, aki a bécsi és ebenfurti malomnak eddig is vezetője volt, az új részvénytársaság vezérigazgatója lesz és mint ilyen beválasztják a borsod-miskolci és debreceni gőzmalom részvénytársaság igazgatóságába.

— Siket Traján rendet csinál Zágrábban. Zágrábról jelentik: A zágrábi postadirekciónak zilált ügyeinek rendbehozására már egymásután két ízben küldte ki a kereskedelemügyi miniszter Alfay Zoltán postaigazgatót, országos postai főbiztosát. Bármilyen nagy ambíciót és munkát fejtett ki, azonban Alfay Zoltán, úgy látszik a zágrábi postaigazgatóság ügyeit nem tudta rendes mederbe terelni. Mivel pedig a zágrábi postadirekciónál a bajok ujabban gyakorivá váltak, a kereskedelemügyi miniszter Siket Traján, a nagyváradi postadirekciónál bista meg azzal a fontos küldetéssel, hogy a zágrábi postadirekciónak ügyeit rendbehozza. Siket Traján két héten belül Zágrába megy. Vele együtt megy Alfay Zoltán fővárosi postaigazgató is, azonkívül a központból egy titkár, aki a németül kívül a horvát nyelvet is perfektül beszeli. Siket Traján megbízatásának teljesítése körülbelül egy hónapot fog igénybe venni. Távoztala alatt a nagyváradi postaigazgatói teendőket Szűcs József postatanácsos fogja ellátni.

— A hustalan napok szaporítása. Március ötödikén országos állattenyésztési értekezlet lesz Budapesten. Az értekezlet elé javaslatot terjesztenek a marhahus kimérésének az összes hétköznapiokon való korlátozását és esetleg még egy hustalan nap elrendelését illetőleg.

— Köszönetnyilvánítás. Bachrach Lajos Újvidékről 50 koronát boldogult Fürst Jánosné keszoru megváltására és Fodor Zsigáné Budapest 10 koronát Lili leánya születés napja emlékére, mely szives adományokért hálás köszönetet mond az izr. negyület.

— Maximálják a kávéházi kenyér árát. Az Aradi Közlöny több alkalommal szóvá tette, hogy amikor a kenyérjegyrendszer életbe lépett, a legtöbb kávéház, vendéglő négy fillérről hat fillérré emelte föl a kenyérszelet árát. Ez ellen jogosan tiltakozhatott a közönség, mert hiszen a kenyér árát maximálta a kormány. A rendőrőrkapitány magáévá tette az Aradi Közlöny álláspontját és javaslatot tett Verjassy polgármesternek, hogy maximálja a kávéházi kenyér árát. A főkapitány azt javasolta, hogy minimálisan 8 dekagramm kenyeret hozzanak forgalomba a kávéházak és vendéglők és 5 filléret adják. A polgármester — tudomásunk szerint — más álláspontra helyezkedett. Különbséget tesz a főszé- és a nullás-üzletből készült kenyér között. Mivel egy reggelizéshez, vagy uzsonnához elég 5 dekagrammos darab kenyér, valószínűleg így fogja megszabni a kenyér árát, minthán az ügyben kikérte a kamara véleményét is: 5 dkg. főszé-üzlet kenyér 4 fillér, ugyanannyi nullás-üzlet kenyér pedig 5 fillér. A kormány listájegyei ugyan 8 dekagrammos darabokra vonatkoznak, azonban 8 dkg. sok egy fröcskőhöz, vagy uzsonnához így tehát a 8 dkg-os darab kenyérnek majdnem fele elpocsékolódik; ezért helyes az 5 dkg-os darabok forgalomba hozatala.

— Halálos szerencsétlenség. Ma délután Mészáros Antal aradi közkatona a Benoid gyárban levő raktárban munkaközben két vasuti kocsit ütköztető közé került. Oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy néhány perc alatt meghalt. A vizsgálatot megindították.

— Értesítés. A szőlők permetezéséhez szükséges és a kormány által a viszonyokhoz mérten méltányos áron rendelkezésre bocsájtandó rezgáló mikénti kiosztása és kifizetése kérdésében a szőlőtermelők hivatalomat sürű kérésekkel és kérdésekkel keresik fel. Tájékoztató végett tudatom az összes vármegyéből szőlőtermelőkkel, hogy mindenki részéről iránti igényét annál a községi előjárásnál jelentse be, amely község területén szőlőterület fekszik. Jelentse be azt is, hogy hány katastrális hold beültetett szőlőterülete van s hogy más uton történt beszerzés folytán a folyó évben hany kilogramm rezgáló áru megrendelésére. Tudatom továbbá, hogy a var megye területén levő szőlőknek hivatalból leendő összeírása iránt intézkedtem s hogy a rendelkezéseimre bocsájtandó összesen 600 métermáza rezgáló kiosztása a szőlőtermelők arányában ugyanazon kulcs szerint fog történni. Elszüntet tehát egy katastrális holdra alig 5-6 kgr. fog jutni. Lehet, hogy ez a mennyiség meg növeltetni fog, de ez bizonytalan. Mindenki annál a községi előjárásnál fogja a rezgálókat megkapni és annak árát (előléptételül 3 korona) kifizetni, melynek területén szőlője fekszik. A rezgáló megérkezését és kiosztását külön közzé fogom tenni. A rezgálóra vonatkozó összes bejelentések és igénylések nem hivatalomban, sem a járási főszőlőgábiráknál, hanem az illetékes előjárásnál nyújtandók be. A hozzá fordulókat is a községi előjárásához fogom utasítani, mely ezen ügyben rendelkezéseimhez képest eljár. Arad, 1910. február 10-én. Az alispán távoll: Schulz József, főjegyző.

— Pénzüntézeteki közgyűlések. Az Aradi Általános Takarékpénztár Részvénytársaság vasárnap, február 13-án délelőtt tizenegy órakor, az Aradi Kereskedők Köre nagytermében (Tabajdy Károly-utca 1.) tartja rendes közgyűlését. Ugyanott tartja közgyűlését délelőtt tizenegy órakor az Aradi Kereskedők Takaréka és Hitelszövetkezete.

— Köszönetnyilvánítás. Az izr. népkönyha részére az elmúlt héten a következő adományok folytak be: Löffler Jakab 20, nagydorogi Stauber József 20 korona, dr. Groszman Jakabné 10 korona, Deutsch Arthurné 10 korona, Schreyer Viktorné 10 korona, Geiger Simonné (Debrecen) 10 korona, N. N. 10 korona, Baruch József (Ujvidék) az izr. népcölének 50 koronát küldött, mely adományokért hálás köszönetet mind az elsőnek. A védasszonyi tisztelet a jövő héten Lős Rezsóné, öz. dr. Mittler Izidorné és May Jánosné urnók lesznek szivesek ellátni.

— Megnyílt a telefonforgalom a Délvidékkel. Siket Traján posta- és távirat-főigazgató a következő rendelkezést juttatta el az aradi postafőnökséghez: Temes- és Torontál-vármegyékben a törvényhatósági hálózatban az általános távbeszélő forgalom újból megnyitván, megengedett az is, hogy megengedett területeiről, vagy területre a törvényhatósági forgalom a szomszédos vármegyék szomszédos járással is váltassanak távbeszélgetések, ha a hálózatok közt törvényhatósági áramköz útján kapcsolat van. Ezzel fogva a Temes és Torontál-vármegyékkel a távbeszélő forgalom korlátozását megelőző időben tenálított szomszédos forgalmu távbeszélgetések váltását újból engedélyezem. Ez a rendelkezés az aradi távbeszélő előfizetőket annyiból érdekli, hogy Temesvármegye szomszédos járással (ippai és ujaradi járások) ezentúl távbeszélgetéseket válthatnak.

— Köszönetnyilvánítás. Kimutatás a lipcumi kórház sebesültjei részére beérkezett január havi segélyalapot képező rendszeres havi járulékról: Neuman Dániel 20 korona, Steiner Jakabné, Marsó Iván, Pálmay Lajos, Adler Andor 10 korona, özvegy Hász Sándorné, Hász Erzsébet, Csapó Lórántné, Kintzig Gézané, Simó Károlyné, Dr. Mann Adolfiné, Krenner Józsefné, Jegessy Károlyné, Gellényi Ernőné, Issekutz Lászlóné, Dr. Fábry Sándorné 5 korona, Halmay Andorné, özvegy Hermann Gyuláné, Leitner Kálmán (2 óra), Erdélyi Pálné, özvegy Simay Istvánné, Herbstein Cecília, Rozsnyay nővérek, özvegy May Jánosné, özvegy Petrovics Mihályné (2 óra), Zinner Béláné, Steiner Istvánné 4 korona, Darvas nővérek 3 korona, Thomka Pál, Thomka Ida, özvegy Lukács Gézané, Schöör Lajosné 2 korona, Lövinger Péterné 10 korona, Dellirotti Johanna (2 óra), Beregszászy Lajosné (2 óra), 8 korona. — Tollat szivesek voltak adományozni Deutsch Simonné, özvegy Reisz Simonné, özvegy Relich Lőrincné és Krátky Jánosné. — A remeslelkű adományokért hálás köszönetet mond a lipcumi-kórház vezetője és kérjük további támogatásukat.

— Gyujtogatás vádjá alól felmentett mérnök. Szegedről táviratozzák: Felebbezés folytán pénteken foglalkozott a szegedi tábla Járóssy Sándor mérnöknek és Dékány Mari eszéleánynak bünperével. Az volt ugyanis ellenük a vád, hogy Dékány Mari a sándorfalvai malom tavaly Járóssy Sándor mérnök felbujtását felgyujtotta. A törvényszék ezért mindkettőt másfél évi börtönrre ítélte a leányt gyujtogatásért, a mérnököt a gyujtogatásra való felbujtásért. A leány beismerte annak idején bünét, Járóssy mérnök ellenben kétségbeesetten tagadott. A tárgyalás csütörtökön kezdődött, így ítélethozatalra pénteken került a sor. A királyi tábla Járóssy Sándort is, Dékány Marit is kelő bizonyítékok hiányában és a tanúk ellentmondó vallomásai alapján a sándorfalvai malom felgyujtásában nem bünösnek mondotta ki. Az ítélet a városban óriási szenzációt, egyben nagy örömet is keltett, mert Járóssy mindenki ártatlannak tartotta.

— A vak katonáknak. Ovári Ferenoné, a nagylaki állomásfőnök neje 10 koronát küldött a vak katonák részére. Az adományt rendeltetési helyére juttatjuk.

— Gondoskodás a rokkantokról. Vargassy Lajos polgármester hirdményben teszi köze, hogy a rokkantügyi hivatal utókezelő gyógyintézeteket, mesterséges testrészeket előállító műhelyeket és rokkant iskolákat szervezett a háboru folyamán sérülést következtében keresetképeségükben szenvedett katonák érdekében. Az utókezelő gyógyintézet célja, hogy azoknak a hadisérülteknek egészsége, kik a rendszeres kórházi kezelés után békés maradtak, sebészeti utókezeléssel, vagyis javító műtétekkel gyógytornával és gyógyfürdővel helyreállítsák és újból keresetképesé tétessenek. A mesterséges testrészeket előállító műhelyek célja, hogy azok a katonák, kik a háboruban szenvedett sebesülést következtében, vagy katonai szolgálat alatt a háboruban más módon, valamelyik testrészüket elvesztették, mesterséges testrészszel látassanak el. Az oktatási intézetek célja, hogy mindazok, kiknek a háboru következtében beállott bénaságuk, vagy csonkaságuk folytán a polgári életben eddigi foglalkozásuk mellett megélhetésük biztosítva nincs, olyan pályára képeztessenek ki, vagy olyan kiképzést nyerjenek, mellyel testi fogyatkozásuk mellett is keresetképesek maradnak. Sokszor esekély fájdalommal egybekötött, vagy épen fájdalommentes javító sebészeti műtét, gyógytorna és gyógyfürdők által a béna teljesen visszanyerheti illető testrészének hasznavehetőségét, teljesen egészséges emberré válik. Múltab alkalmazásával még az is mankó nélkül mehet és dolgozhat, kiknek mindkét lábát levágják. A műkezelés különösen az ehhez idomuló szerszámokkal és eszközökkel, különösen a mezőgazda és az iparos, a legtöbb esetben folytatni képes korábbi mesterségét. A rokkant iskolában elsősorban arra tanítják a sérülteket, hogy csonkasága és bénasága dacára is képes legyen korábbi foglalkozását folytatni, hogyha pedig az egyáltalában nem lenne lehető, a sérültet megtanítják olyan új foglalkozásra, melyet csonkasága és bénasága dacára is űni képes. Például azt a földművest, a ki mindkét lábát tőből elvesztette, megtanítják cipészre, vagy szabóságra stb. Az ebben a háboruban megsérültek és a katonaság által már végleg elbocsájtottak, a fenti jótéteményekben egészen ingyenesen részesülhetnek, ha mielőbb jelentkeznek. A háboru befejezése után jelentkezők már nem lesznek figyelembe vehetőek. Felhívja tehát a polgármester az Arad városában tartózkodó a katonaságtól végleg elbocsájtott azon csonkultakat és bénákat, kiknek keresetképesége megfelelő orvosi utókezelés, művegtagokkal való ellátás és gyakorlati oktatásban való részesítés után egészben vagy részben visszaállítható, hogy e végett a polgármesteri hivatalban jelentkezzenek. E jelentkezés alapján a rokkantügyi hivatal fogja az utókezelésre, művegtagra és oktatásra rászorult volt katonákat a megfelelő intézetre behívni.

— Régi jőnevi temetkezési intézetek a gyásszal sújtott közönség, valamint a saját jogosult erkölcsi és anyagi érdekeik védelmére, Budapesten VIII. Ullői-ut 14. l. emelet 1. sz. alatt egy központot létesítettek, melynek feladata bárhol, tehát a külföldön is elhunyt hőseink hazaszállításának ügyét egységesen intézni. E központ szoros kapcsolatba lépett a szövetségi államok hasonló szervezeteivel a nemzetközi megbízások eredményes lebonyolítása érdekében.

— Nemzetközi társalgási szalon. Walcher Berta asszony Arad, Weitzer János-utca 17. szám alatt február 1-én külön tanfolyamot nyitott hölgyek, urak és gyermekek részére, ahol a német, angol vagy francia nyelv elsajátítható. Felvilágosítást nyújt hétköznapiakon délután 4-6 óra között.

— Déván f. hó 14., 15. és 16-án a Fehér Kereszt szállodában délután 4 órakor lesz az Aerowash légnemű mosógép gyakorlati bemutatása, mely alkalommal minden háziasszony meggyőződhetik, hogy ez ideális háztartási eszköz mennyire megkönnyíti a mai nehéz viszonyok mellett a nagymosást. Használatra lényeges szappan és tüzelőanyag megtakarítással jár, munkája könnyű és biztos. Ara 24 korona.

— Uzieti könyvek, u. m. strazzák, könyvek és irodai cikkek Kerpelnél. 193

— Papírszalvéták olcsón Kerpelnél. 193

— Alkalmi vétel a Fischer nagyáruházában a Szabadság-téren. Nyers saláma férfi- vagy női ernyők 7 korona darabja. Finom órna harisnyák nagyon olcsó árban! A berlini kollektívából legfinomabb női ridikülök és pénzerszények a míg e készlet tart. Még olcsó régi árak!!!

— Könyvtárakat, bányegyűjteményeket és hangjegyeket vesz Kerpel könyvkereskedése.

— Gyermekek-kocsik, gyermek-székcsak is Fischer nagyáruházában 10 koronától 150 koronáig.

— Papírárukból nagy engedményt nyújt vizonteladóknek Kerpel papírnagykereskedése. 193

Harminckét tisztünk montenegrói élete.

(Az utolsó „perperák”. — A danilovgrádi napok.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 12

Egy montenegrói hadifogságból visszatért tanárral volt alkalmunk beszélni, aki múlt év november elején került fogsába a Drina folyó mentén. Egy igen exponált és fontos magaslatot kellett tartania századával, még pedig a kapott parancs értelmében az utolsó emberig. Vitézül meg is tették kötelességüket a derék magyar népfölkelők és még akkor is vitézül harcoltak, amikor már többé menekvés nem volt. Az utolsó tőlényig kitartottak az őket körülzároló montenegróikkal szemben. A dolog vége természetesen az lett, hogy a megmaradt legénység és tisztok hadifogságba kerültek.

Az elfogott legénységtől és tisztoktól valódi balkáni módra mindent elraboltak és a küzdelem színterén maradt halottakat és súlyos sebesülteket azonnal meztelenre vetkőztették. Ily módon jutottak a montenegróiak nagyobb mennyiségben a mi egyenruhánkhoz, úgy, hogy még az ország belsejében is igen sok ornagócot lehetett látni a mi uniformisunkba öltözködve és csupán a jellegzetes lapos kerek sapkájuk árulta el nemzeti mivoltukat.

Danilovgrádban csupán a fogságba jutott tisztok maradtak, míg a legénységet a Matusevó nevű fogolytáborban helyezték el. Montenegróban a háboru kitörése óta összesen 32 tiszt és kb. 1600 főnyi legénység volt hadifogságban.

Amikor kezdetét vette nagyszerű offenzívánk Szerbia ellen, rettenetes állapotok keletkeztek. Óriási tömegekben özönlöttek be a menekülő szerb családok, majd pedig a szerb csapatok is Montenegróba, minek folytán hihetetlen módon egyszerre felszöktek az élelmiszerek árai. Pld. Podgoricában 1 kg. kenyér 20-25 Perpera (korona), 1 kg. liszt ugyanannyi, 1 kg. kukorica 20-22 perpera, 1 kg. petroleum 6 korona, 1 kg. komisz kocsisbor 6 perpera stb. volt. A dohány feltűnő olcsó volt, amennyiben kitűnő minőségűt lehetett kapni fél kilónként 3-4 perperáért. A szerb menekülők persze a szabadban tanyáztak leírhatatlan nyomor és nélkülözések közepette, mert a montenegróiak nagyon barátságtalanul fogadták őket. A fentebb leírt áratokat bizony csak nagyon kevesen voltak képesek megfizetni. Erősen pusztított tehát közöttük az éhínség és vérhas. Uton-utfélen még a város utcain is (Podgoricában) temetetlenül heverték a holttestek százai, melyek mellett a legnagyobb közönyvel jártak és keltek az emberek.

A fogságba jutott tisztok helyzete is nyomorúságos, de mégis valahogyan elviselhető volt Danilovgrádban szállásolták el őket ma-

gánházaknál 3-4-et egy közös szobában. És e, amikor már sötétedni kezdett minden házba beszólt a bakter, hogy megtudja a háziasszonytól, hogy vajon otthon vannak-e a fogyó tisztjei.

A montenegrói ágy igen egyszerű. Nehány székre deszkát tekertek keresztül, melyre azután kukoricát kórót tesznek — leterítve egy pokróccal — és kész a hamisítatlan papás ruganyos ágy. A kályha ismeretlen fogalom. Néha a háziasszony azzal kedveskedett, hogy egy vaslábosban paraszt hozott be a tisztjeink szobáiba, úgy, hogy annak tűzénél melegedhettek.

Még fizetést is adtak. A hadnagy 130—150 perperát, főhadnagy 160 perperát, kapitány 200-at, őrnagy 250 perperát havonta. Ebből azonban nem sok maradt meg a tiszteknek, mert amennyit kaptak, azt mind oda is kellett adni a szállásadónak, koszt, kvártély és mosás fejében. Tisztjeink még a fizetésük felémelését is kijárták Nikitánál, de nem sok hasznuk volt belőle, mert Nikita ravasz népe egyidejűleg ugyanannyival fölemelte mindennek az árát. Valóságos operett ország az egész Montenegró — beszélt el a tanár. Egyszer Podgoricában nem kaptak kenyeret, mert a raktárakat kirabolták. Ementek tehát tisztjeink a rendőrkapitányhoz panaszra, aki azt javasolta nekik, hogy menjenek fel mindoyájan testületileg panaszra a miniszterhez és mindjárt készen is volt arra, hogy őket oda vezesse.

Nikita is szabadon járt-kelt a népe között és vaósággal bolondította a hosszú háboruban teljesen kimerült és belefáradt katonákat és lakosságot.

Nem egyszer jelen voltak a mi tisztjeink is azokon a népgyűléseken, melyeken Nikita beszélt. Állandóan buzdította az embereket. Különösen a Lovcsenre küldözgette fel őket, mondván, ha már csak tíz montenegrói lesz is még az országba, ő azt személyesen fogja a harcba vezetni. Folyvást kétszínű politikát űzött. Még akkor is, amikor a fegyverletételre vonatkozó tárgyalások jóformán már be is fejeződtek, még a piacon beszédet tartott és buzdította katonáit, hogy tartsanak ki. Ekkor pedig már készen állott az udvari automobil, melyen január 20-án elbajta Podgoricát, hogy Szutariba menjen. Az utolsó hetekben már vaóságos anarchia uralkodott az országban, a lakosság örökös rettegésben élt és már alig várta, hogy csapatunk bevonuljanak. A Lovcsen elfoglalása után a montenegrói hadsereg teljesen szétszűlött. Falragaszokkal és az utcákon kidobolással hívták föl a lakosságot, hogy mindenki, akinek csak fegyvere van, azonnal menjen vissza a frontra. Előseg nem volt és e miatt igen gyakran valóságos lázadások történtek ki. Danilovgrádon január 14-én éjjel a katonaság megtámadta a parancsnokát, egy őrnagyot és puskatusával agyonverték.

Tisztjeink mindenről jól voltak értesítve.

Tisztjeink ugyanis módját ejtették annak, hogy néhányan különböző ürügyek alatt 1-2 hétig is Cetinijében lakhattak. Leggyakoribb ürügy volt a fogorvoshoz való járás.

Az így megtudott híreket azután levélben továbbították tisztjeink Danilovgrádba a többi bajtársaiknak, még pedig oly módon, hogy a levél sorai közé hagymaléval irták meg a híreket. Meleg fölé tariva azután, szépen előtűntek a hagymalének addig láthatatlan sorai. De szükség is volt ezekre a híradásokra,

mert a legképtelenebb hírek keringtek az országban. Például, amikor a Szerbia elleni offenzívánk már meglehetősen módon előrehaladt, azt mesélték a montenegrói tisztet, hogy a szerbek a németeket és minket teljesen kivertek Szerbiától és hogy az oroszok már egész Galiciát elfoglalták, Románia pedig betört Erdélybe. Igen sokáig tartotta magát az a hír is, hogy a görögök meggyilkolták Constantin királyt, mire az egész görög hadsereg az epante mellé állott.

A fogságból január 23-án szabadultak ki. Kezdetben nagyon gyűlölettel fogadták a hirtisztjeink, hogy délután automobilon fogtak lemenni Cattaróba. Azt hitték ugyanis, hogy Nikita magával fogja vinni őket Skutariba, mert általában ez a hír volt elterjedve. De ez nem történt meg, sőt ellenkezőleg Nikita parancsára január hó 28-án minden tisztnek előre kifizették szép ropogós vadonat új perperákban az illetékeit egészen április hó elsejéig!

Ez volt az utolsó ténykedése a ravasz rókának, aki talán ez által is érdemeket akart szerezni magának, hogy mily gálánul bánt el ő a mi tisztjeinkkel, kiknek utra- valóul egy egész köteg bankjegyet adott! A bucsuzásnál még a legénységnek is 80-80 perperát nyomtak a markába. Hát azután merje valaki még mondani, hogy amuoig a Nikita!

Vigan rohogtak le az autók a aserpentin- utakon Cattaró felé és valóban megható volt az első találkozás csapatainkkal!

EGYESÜLETI ÉLET.

Az ujaradi Vörös Kereszt

fiókegyelet közgyűlése.

(Noposa bárone és Pallavicini örgrófné az egyelet élén.)

Az Aradi Közlöny tudostöjőjétől

Arad, február 12.

A Vörös Kereszt Egylet ujaradi fiókja február 10-án, a közösguaza nagytermében tartotta 1915. évi rendes közgyűlést, Mayer Ker. János plébános elnöklété alatt, aki hosszabb, mélyreható beszédben vázolta a fiókegyeletben előfordult eseményeket.

Az éljenzéssel fogadott szép megnyitó beszéd után, Prinz Fiedl igazgatótanító, fiókegyeleti pénztárnok s titkár-helyettes a fiókegyelet évi jelentését terjesztette elő, melyből kitűnik, hogy a fiókegyelet a zárdaiskolában egy 66 ágyal berendezett kiegészítő-kórházat tart fenn, melyből tíz ágyat a fiókegyelet védnőknője, Noposa Elekné báróné lát el mindennel. Örömmel felemlíti az évi jelentés, hogy a fiókegyelet elnöke, Pallavicini Alfréd örgróf a harctéren a „signum laudis“-sal lett kitüntetve.

Sajnos, csapás is érte a fiókegyeletet. A jótékonyágáról közismert titkára, rétháti Kovacsics Riza, aki 20 éven át nemes ambicióval és odaadó munkássággal töltötte be a titkári állást, aki egész életében a szegény iskolások és községbeli szegények jótévedője volt, október hó 27-én elhunyt. A fiókegyelet választmányja érdemét s emlékét jegyzőkönyvileg örökítette meg, ravatalára koszort helyezett s a temetésen testületileg vett részt; míg a központi igazgatóság átiratilag fejezte ki a nagy veszteség alkalmával a választmányának legőszintébb részvétét.

Ugyancsak felemlíti az évi jelentés, hogy a választmány az 1915. évben az országos Vöröskereszt Egylet központjának 500, a Bolgár Vöröskereszt egyletnek 50, szegény öregeknek karácsonyra 200 és szegény iskolások felruházatására 500 koronát szavazott meg. Végül köszönetet mond az évi jelentés Holz Antal dr. orvosnak és az iskolánövéréknek a kiegészítő kórház gondos vezetéséért, a szomszédos ial-

vaknak támogatásukért, majd az elismeres hangján emlékezik meg azokról az ápolónőkről, akik a sebesültek ápolásában még mindig kitartó buzgalommal részt vesznek.

Az évi jelentés letérnyalása után a pénztáros a szárszámadásokat terjesztette elő, melyek szerint a fiókegyelet alapvagyonra 4958'40 korona, a kiegészítő-kórház pénzmaradványa pedig 21,307'72 korona.

Ez után a régi választmányi tagok újlag megválasztattak, míg az üresedésben levő két választmányi hely Kóvér Akonné és Weisz Adolfné urnokkal töltesett be.

Ezme választások után elnök hivatkozva arra, hogy Noposa Elekné báróné már második éve lát el kiegészítő kórházunkban tíz sebesültet s ezenfelül újabban havi 250 korona készpénzzel is segívezi kórházunkat, indítványozza, hogy a közgyűlés őt a fiókegyelet fővédnőknőjévé, Pallavicini Alfrédné örgrófnőt pedig, aki a sebesültek ápolásával nagy érdemeket szerzett, a fiókegyelet védnőknővé válassza, amit a közgyűlés nagy lelkesedéssel, egyhangulag ki is mondott.

Ugyancsak az elnök indítványára a közgyűlés a kórházi megtakarításokból az országos Vörös kereszt-egylet központi igazgatóságának ezer koronát bocsát rendelkezésre. Végül a közgyűlés az alapszabályok 23. §-a értelmében a temesvári, illetve a megyei választmányba a következő rendes tagokat küldte ki: özv. Hemmen Mátyásné, Lászlóffy Istvánné, Mayer Ker. János plébánost, rétháti Kovacsics Agoston táblabíró, Holz Antal dr. községi- és tb. járás-orvost és Netter Márton takarékpénztári igazgatót.

A közgyűlés befejezése után a választmány megalakult s a maga kebeléből a következő tisztisart választotta: Elnökök: Pallavicini Alfréd örgróf és özv. Hemmen Mátyásné, alelnökök: Mayer Ker. János és Lászlóffy Istvánné, titkár-pénztárnok: Prinz Fiedl, orvos: Holz Antal dr. A választás megejtése után a megválasztott új alelnök Lászlóffy Istvánné szép szavakkal köszönetet mondott a nem remélt kitüntetésért, mire a gyűlés az elnök éltetésével véget ért.

(*) Siketnéma nőverdékek felvétele. A siketnéma aradi áll. s. intézetének első osztályába a jövő 1916-17. iskolai évre való felvételért mielőbb kell folyamodni. Felveszik az arad, békés-, bihar- és csanádmezei illetőségű 7-10 éves korban lévő mindkét nemű siketnéma gyermeket, nemzetiségre való tekintet nélkül. Szegénysorsuk ellátási segélyt is kapnak. Folyamodni óhajtók forduljanak azonnal az intézet igazgatóságához.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Haditermény. Nincs ézen a helyen terünk a hosszú névsor közlésére, különben sem értjük, hogy milyen okból tartja szükségesnek, hogy a községnek is tudomása legyen, hogy a kérdéses részvénytársaságot kik dirigálják.

Sch. G. né. Térképeinken Verdige nevű orosz-lengyelországi helység nem található fel.

Előfizető. A Hadik-huszárok tábori postája a 85. szám.

G. G. A szives figyelmeztetést köszönjük, annak értelmében fogadjuk a máris mutatkozó újabb jelentkezést.

Verses. Semmi joga nincs ilyen címre kérni az isenetet, mert az, a mit küldött távolról sem vera.

Egy a sok közül. A hadisegélyek kiosztása idáig is délelőtt és délután egyformán történik, tehát az ön által javasolt megoldás nem új, de nem is segített a tolongáson.

Egy olvasó. Oly kivételesen közlünk verséket, hogy a névtelenül küldötteket nem tudjuk elhelyezni.

Kasza-utca 10. Kívánságát a helyen közöljük és megírjuk, hogy az a rettentő lakás, a melylyel mult héten egyik cikkünk foglalkozott, a Kasza-utcaiban található négy darab 10-es számú ház közül a Kasza-utca 10a. számú ház.

RUGGYANTABELYEGZŐ ES VESZŐNYI MŰNEMŰZÉS

SCHUBAUER J. ARAD, SALACZ UTCA 3.

Kiváncsi. A Hadik-hussárok táborig postája a 35. A hat millió erdő. Közölhetetlen.

Egy magyar bűnhődései. Nincs módunkban közzétenni sorait mert nevek nélkül a közöltek hogyan és miként létezők nem szerezhettünk bővebb tudomást, de különben is rajtuk kívül álló okok gátolnák a közlést.

F. L. L. Grétte. Az aradi házirozetet 60. tábori posta számmal találja meg a levél. Es a cím elegendő és meg fogja kapni levelét a kértzett is.

M. J.-né. A sorsjegyek nem nyertek a legutóbbi jegyzék szerint. Ami a panaszos sorokat illeti, megfelelő helyen tudomásra hoztuk.

Régi előfizető. Közöltük azt, amit levelében ír és reméljük, hogy meg lesz az eredménye, jövőben talán nem lesz ok panaszra.

Bejelölés szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

Lőrinczy János és Erzsébet férj-zett Brenner Jánosné mint nevelt gyermekel a maguk, illetve Lőrinczy Jánosné szül. Oláh Jolán és gyermekel Gyárfas és Sára, ugy Brenner János, valamint a gyászoló Berkovits, Bérezi és Komlós családok mély fájdalommal a sors csapásaitól megtörtén az összes rokonság nevében is szomorúan jelentik a felejtethetetlen és hőnszeretett nevelőanya, anyós, nagymama, sógornő, nagynéni, rokon és jóbarátjának

özv. Nagy Lajosné

szül. Lőrinczy Sarolta urasszony

1. évi február hó 11-én éjjeli 1/2 12 órakor, életének 57-ik évében a szívgyógyászat 2-ik napjában hosszas szenvedés után a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai f. hó 18-án d. n. 8 órakor fogtak a Zrínyi-utca 1. sz. gyászházából a református egyház szertartásai szerint tartandó ima után a helybeli felső temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Legyen a hant könnyű kiszemvedett porai felett! 15

Arad, 1916. évi február hó 11-én.

Varga Imre első temetésrendező intézete Arad, Andrassy-ter 13. Telefon nappal: 37. Éjjeli szolgálat: 738.

* Az ezen sorok alatt közzétett nem vállalunk felelősséget.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1916. évi február 13-án:
Délután fél 4 órakor mérsékelt helyárakkal.

A császárné.

Operette 3 felvonásban.

Este 7/8 órakor rendező helyárakkal

A) Bérlet.

A Bérlet.

Sárga csikó.

N pszinnmű 3 felvonásban.

Közdato este fél 8 órakor.

Magyarországi
Közvetítő
Magyarországi
Közvetítő

kipróbált óvintézkedés.

Mattoni féle
Gieschhübler

Következő

ujdonságok érkeztek

KERPEL IZSÓ

100,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Gubányi: Mukdeni sirok, Szomoró: A pékné. Borsszena: Stapnel naptár, Lakatos L.: A bécsi táncosnő, A. Madelung: A szív, Szabolcska: Háborús versek könyve, Szomoró D.: A pékné. Bozsing T.: Rozmaring herceg. Drégely: Kisasszony férje. Kurt: A prazemsi repülő, Szemere: Apró regények, Pásztor Árpád: Vengerkák, Molnár: Egy hadifüvésítő emlékei, Gábor: Cikiámen. Mauseant: A porosz tiszt kívánsága, Ewors: Borzalmak könyve. Kálnoki: Ujságíró is-

kola. Herczeg Ferenc: Uj Idők 1915. Krudy: Pest 1916-ben, Laxár: A kékhajú Fantom, Csikszentmihályi: Minden csak álom, Krudy: Szinbád, A feltámadás, Bréte: A papbácsi és a nagybácsi, Rod E.: Balsors, Dessewiffy: Elbeszélések, Tábori: Pesti specialitások.

Németben: Balner: Feine Fäden, Gerstmann: Die Sponin, Brie A.: Lady Hamilton, Ballestrem: Die Dame im Mond, Wothe: Aus tiefer Not, Stern Detler: Konstantinopel, Detler: Bulgaria, Braher, L.: Lebenssucher, Strindberg: Neue Waffen, Strobl K.: Der brennende Berg, Seeliger: Der gelbe Sædieb, Bartch: Der Flieger, Ettlinger: Mister Galgenstrick, Raff H.: Das junge Geschlecht, Brachvogel: Die Königen und die Kärner, Hansen E.: Das verborgene Land, Holländer F.: Der Eid des Stephan Buller.

Kölcsöndíj: havonként 1 korona
40 fillér vagy kötetenként fizetve 10 fillér.

Vidéki bérlok is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek.

Zenekölcsöntári díj havi 2 korona,

vagy füzetenként 20 fillér.

Legujabbak: Straus: Liebeszauber (Walzer). Walidmüller: Veres-Fehér-Zöld (induló). Laxár: Der Storgucker, Eysler: Feldpostbriefe. (Walzer aus der Operette „Die oder Keine“) Charley: Hollandi dal... (Onagysága ruhájából.) Caryll: Mchetsz már babám... (Onagysága ruhájából.) Jooee: Szibériai altató dal... (Onagysága ruhájából.) Barna: Eji látogatás. Zerkovitz: Darumadár ha elszállsz dél felé. Granichstaedten: A császárné. Dostal: Harcra fel!

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyvtárak kiegészítése és berendezése

KERPEL IZSO,

2821

könyv-, zenemű- és papírkereskedése Aradon.

Hösi halált halt katonáink

holttestének exhumálását, hazaszállítását, a hatósági okmányok és a harctérre való utazási engedélyek beszerzését vállalja

Halmos Gyula

Budapest, V., Szabadság-ter 5., 1/8.

Telefon: 32-00.

961

Csak azoknak a cigarettázóknak,

akik egészségükre való tekintetből szívesen költenek naponta 2-3 fillérrel többet

MODIANO-clubspecialité szívarkahüvelyek

Orvosi tanácsra a hüvelyeken nincsen sem bronz, sem színyomás, de minden hüvelyben benne van víznyomással a gyáros aláírása: *P. D. Modiano*

Halász Ferenc, a Modiano-gyár vezérképviselője, Budapest.

Ziffer és Hollós
Weitzer János-u. 11.
(főpostával szemben.)

UNDERWOOD

azonnal és állandóan látható írású amerikai írógép.

ROTARY CYKLOSTYLE

önműködő sokszorosító gép és

Edison-féle

diktálógép

kizárólagos lerakata.

Üzemkellék

az összes rendszerű írószámoló- és sokszorosító-géphez, **csak** elsőrendű minőségben.

COPYING OFFICE

írású és sokszorosítási munkák vállalása.

Javitó műhely

minden rendszerű író-sokszorosító- és számoló gépek részére, a legjutányosabb árban jótállás mellett.

Használt írógépek

eladása és kölcsönözése.

Amerikai irodabutor.

Gyors- és gépiró szaktanfolyam.

FOG. MOHR JEANNETTA
VIZSG. FOGTECHNIKUSNO

aki 20 éven át a legnagyobb világvárosokban, mint Newyork, Berlin és Bécsben a fogászati téren legjobb sikerrel működtem, tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy helyben: **Luther Márton-utca 1. sz. a. II-ik em.** egy a mostani kor igényeinek megfelelő **fogászati műtermet** nyitottam, ahol legújabb berlini és amerikai módszer szerint kezelem betegeimet, foghuzás teljes érzéstelenítéssel (fagyasztás útján.) Aranyhidak, aranykoronák, mindennemű kaucsuk fogazatok, szápadlás nélkül és légkamrával. Arany, ezüst, amalgám, porcellán és cement tömések (plombák), mérsékelt díj-szabás mellett készíttetnek. Becses partfogását kérve tisztelettel **Mohr Jeannetta, vizsg. fogtechnikusnő.** Rendelő órák: d. e. 8-12-ig, d. u. 2-7-ig. Vidékiek 24 órán belül kielégíttetnek. 950

Nemzetközi Halottszállítási iroda

Temetkezési Intézetek Egyesülete
Budapesti iroda VIII, Villoi-ut 14., I. em., a. 1.
Telefon: József 32-12.

Elhunyt hőseinknek exhumálását, hazaszállítását és az ezekkel kapcsolatos összes teendőket végzését, kegyeletesen, szakszerűen, gyorsan és a legmértányosabb feltételek mellett intézi. **Az ország minden részében és a külföldön mindenütt működő tagjai a megbízásoknak akadálytalan és gyors teljesítését teszik lehetővé.** 6891

Vöröshagyma, fokhagyma, dughagyma, hagymamag, zöldségáru

kiseb és nagyobb mennyiségben legjutányosabban kapható. :- Arak kérdezősködésre. :- Jókárban levő használt jute-zsákok **eladóak.**

MANDL ZSIGMOND
MAKO. 328

A szájüreg desinficiálásánál, valamint a torokbetegséget előidéző

bacillusok előléseánél, amely különösen gyermekeknél rendkívüli fontossággal bír, mint feltűnően hatásos szer, sehohsem nélkülözhető a **Formodor tabletták.** Egy tveg 50 tablettával, 2 korona 50 fillér.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüregtet desinficiálja, utóke igen kellemes. Ara egy porcellán-szelencének 60 fillér.

Fejlorpát

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedüli ily szer, a világhírű **"Krovil"** korpakencős.

Ara egy tégelynek 2 korona.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJOS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrassy-tér 22. sz. (Megyeházszal szemben.)

Leányinternátus

József főherceg-ut 19. sz.
I. emelet.

Elsőrangú okleveles tanerők, gondos nevelés, modern berendezés. Elemi és középiskolai előkészítés és továbbképző tanfolyam. Külön tárgyak: Idegen nyelvek, festés, zongora és művészi kézimunkák.

Kívánatra prospektus díjtalan.

Igazgató tulajdonos:

Stern Ilonka,
okl. tanítónő. 2027

Rum, likőr

essentiák és compositiókban

állandó nagy raktár.

Saját védjegyzett **"Rumarom"** 50 filléres üvegekben, mely 2 liter finom tearum készítéséhez elegendő, mindenütt kapható. 502 Nagyban kapható:

Szemző Armin
áruügynökségénél, Arad. telefon 592.

Saját termésű, kitűnő, tisztán kezelt magyarádi 6- és pecsenye

borok

ugy nagyobb mennyiségben, valamint palackokban kaphatók

Winter Adolf
ügyvédnél Aradon, Deák Ferenc-utca 40. szám.

Felhívom a burgonya nagykereskedő urakat, Vörös Kereszt kórházakat, katonai fogolytáborokat, katonai élelmezési raktárakat, ha waggontételenként jó, egészséges **ételburgonyát,**

savanyu káposztát és diót méltányos árban, magyar feladó állomásra, vagy 3 napi előzetes rendelés mellett Aradon, ugyszintén vöröshagymát, sertészsirt, szalonnát és egyéb hűvelyes veteményeket óhajtanak venni, forduljanak bizalommal hozzám.

Egyben felhívom a szeszgyárosok és hízaladák figyelmét arra, hogy jóminőségű szesz és hízaló burgonyát is szállítok és a szállítást személyesen eszközölöm. — Azonkívül értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy minden csütörtökön és pénteken **615 hár** kapható.

Vidéki megbízások legpontosabban eszközöletnek.

Luttwák József
Asztalos Sándor-u. 8. 871

FOG- tömések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színével azonos porcellánból. =

FOG- koronák, hidak, egész fogsorok szájpádás nélkül aranyból, platínából vagy porcellánból. =

FOG- fogak eltávolítása, fogak fehérítése és hibás fogsorok átalakítása, valamint javítása. =

FOGHUZÁS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lápese, Brüsszel és Londonban, nemkülönben Amerikában a legismertebb fogspeciálistáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legelőkeltebb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legképzesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhessenek. **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17. Telefon 10-11. szám.

Legjobb fogviz

több nemzetközi kiállításon legmagasabb kitüntetésben részesült.

500 koronát fizetnek annak, ki Bertilla-fogvizének használatát mellett, üvege 92 fill. valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája bűzlik. Ed. Bertilla-Winkler utóda L. Plan Wien, X., Gürtelgasse 7. Kapható minden gyógyszerárban és drogueriarban. Aradon: G. Földes Kelemen, Deák Ferenc-u. 11. sz., Hehs Vilmos, Batthyány-u. gyógyszerárban és Vojtek és Weisz drogueriarban. Vidékre — ahol nem kapható — küldök 7 üveget kor. 6.50 bérmentve. Kérjünk mindenlét határozottan Bertilla-féle fogvizet. Hamisítványok feljelentőit jól díjaztatnak. 701

Oroszországba

a Mária Feodorowna orosz főhercegnő védnöksége alatt álló oroszországi Központi Hadifogoly Tudósító Hivatalhoz

eltűnt katonáink és hadifoglyaink sorsa iránt, kik magukról életjelt nem adnak,

levelét ír a Nagy Lajos hatóságilag engedélyezett gépiró irodája Debrecenben, Csapó-utca 19. sz. Fennáll 16 év óta. Minden levélre válaszol. Válaszbélyeg küldendő. 808

Zongora javítások

és hangolások úgy helyben, mint vidéken pontosan eszközöltetnek.

Ehrbar Henrik zongorahangoló Arad, Batthyányi-u. 26 Városi zeneiskola.

Költözők

figyelmébe!

villany bevezetéseket, csillár átszereléseket jutányosan végez 481

Kalmár József villanyszerelési vállalata Arad, Salac-utca 2. sz. 142. Telefonszám 242.

A szépségápolás titka a használandó szépségápolószerek helyes megválasztása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcse
Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készítmény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fillér. 1 tégely krém 1 korona.

Színes arcpороk!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lila, testszin, sárga, barna Színházi vagy este kávéházi világításnál osodás hatású.

Kapható: 1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszerárban Arad, Szabadság-tér.

Jó anyák, gondos szülők legjobban cselekszenek, ha gyermekeiknek átlátszó, kellemes ízű, mindig friss:

Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos. Egy üveg utasítással ára 2 korona 50 fillér.

Fagydagánatok elmulasztására, fagy viszketegség biztos megszüntetésére legjobb szer a „Frigin.”

Ara egy üvegnek ecsettel és utasítással 70 fillér.

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni, a „Melogen”. Ara 2 korona.

Szőrvesztő-Deplitor. Elkitűnő, a maga nemében páratlan szarral minden alkalommal szőrejt arca, nyaka vagy karokról stb, minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél **Hajós Arpád** gyógyszerárban **ARAD, Andrásy-tér 22. sz.** Alapított 1896. évben az Aradmegyei Kórház számára.

Felhívás. 2-1

P. N. 6288/3. 1915. szám. Az aradi kir. törvényszék dr. Bedő Árpád aradi ügyvéd által képviselt Freisinger Lénárd aleki lakos folyamodó kérelme folytán az 1894: XXXI. t.-c. 77. §-ának b) pontja alapján felhívja az ismeretlen helyen tartózkodó Freisinger Lénárdné volt aleki lakost, hogy férjével Freisinger Lénárd aleki lakossal az 1909. évi november hó 30. napján az aradi állami anyakönyvvezető előtt kötött házasságon alapuló életközösséget a jelen hirdetésménynek a hivatalos hirdetőlapban történt másodszori beiktatását követő naptól számított egy év alatt állítsa vissza, mert ellenkező esetben a folyamodó keresete következtében a bíróság a házasság felbontása felől fog határozni.

Felhívja továbbá, hogy tartózkodó helyéről a bíróságot értesítse, mert ellenkező esetben a megindítandó bontóperben új hirdetményi idézés mellőzésével dr. Dani Pál aradi ügyvéd lakos, most kinevezett ügygondnok fogja őt képviselni. Arad, 1915. évi november hó 13. napján. Az aradi kir. törvényszék. 947

Burgonyát

vaggontsteienként és mm.-ként,

zsirt,
szalonnát,
házi szappant
15-20 éveset,
petrezselymet
és **sárgarépát**
mm.-ként szállít: 841

Kalmár Endre
Arad, Arpád-tér 5. szám.
Városi és megyei telefon 670.

Új rendszerű villanycsengő,

mely szállodáknak, vendéglőknek, iparvállalatoknak és magánosoknak nélkülözhetetlen. A mostan üzembe levő telep-csengőket azonnal átalkajtuk. Biztos és a legolcsóbb üzem. Atalakítási költség a legminimálisabb. 861

Műszaki és Elektrotechnikai Vállalat, ARAD.
Interurbán telefonszám 10-82.
Iroda: Luther Márton-utca 1

Az igen tisztelt **Hölgyközönség** szíves tudomására juttatom, hogy **Weitzer János-u. 11. sz. alatt** (főpostával szemben)

női kalap üzletet nyitottam,

hol állandóan a legújabb berlini és bécsi modelleket, valamint gyászkalapokat tartok raktáron. Alakítások gyorsan, izléseken és olcsón eszközöltnék. Ugyanott tanuló leányok fizetéssel felvétetnek.

Szíves pártfogást kér
K. DEUTSCH JOSEFIN.

674

Apró hirdetések.

ÜZLETEK.

Jóforgalmu szatócsüzlet
engedélyekkel, szép lakással, melyet nő is vezethet és biztos megélhetést nyújt, bevonulás miatt eladó. Cim a kiadóhivatalban. 989

Jóforgalmu
fűszer-üzlet piactéren 25 év óta fennálló, bevonulás miatt átadó. Berendezés külön is eladó. Cim a kiadóban. 976

Jóforgalmu szatócsüzlet
engedélyekkel, szép lakással, melyet nő is vezethet és biztos megélhetést nyújt, bevonulás miatt eladó. Cim a kiadóhivatalban. 806

Forgalmas helyen
lisztkereskedés, hol más élelmicikkek is bevezethetők, magános nőnek is alkalmas, más vállalat miatt azonnal átadó. Cim a kiadóhivatalban. 802

Opécskán
a főtéren egy jóforgalmu kávéház, házzal együtt, betegség miatt szabad kézből eladó. Cim a kiadóhivatalban. 891

Egy sarok űzlet,
berendezéssel és hozzátartozó teljes felszereléssel, hozzá egy két szobás lakás minden mellékhelyiségekkel, május 1-re, esetleg még előbb kiadó. Bővebbet a tulajdonosnál Mikes Kelemen utca 9. 901

KÜLÖNFÉLE.

Ertesítés.
Elgsett, megsebesült és kitüntetésben részesült (tiszték) és hasonló rendfokozatuk) arcképét, ha azt a család beküldi, díjtalanul bemutatja „A Hadsereg” képes katonai folyóirat, melynek egyes száma 60 fillérért az alábbi felsorolt helyeken kapható: Mátyásfalva, Güttek J. dohánytözsde Jézsei főherceg-ut, Weisz Leó könyv- és papírkereskedése Andrassy-tér, Ifj. Klein Mór könyvkereskedése Andrassy-tér, Földes-féle gyógyszerár irodájában, Hehs-féle gyógyszerár irodájában. 907

Az „Aradi Kereskedők Köre” helyeszközlő osztálya

azonnali belépésre keres: helybeli és vidéki cégek részére fűszer-, vas-, rövidaru- és vegyes szakmabeli segédeket.

Ajánlatok fenti címre küldendők. Csak válaszbélyeggel ellátott levelekre válaszolunk.

Az Aradi Kereskedők Köre helyeszközlő osztály igazgatósága.

Menthol sóborszesz.

Tiszta, egészséges, zamatos, erősítő, edző, hűsítő, frissítő, fertőtlenítő és fájdalomnyhító háziszser. Ára 50 fillér és 1 korona. Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

Helacit.

A legártalmatlanabb arcszépítő és finomító. Izzadó, lényes, zsíros, atkás (mitesseres) arcot naponta ahányszor szükséges, gyapotrúba töltött folyadékkal megtöröljük. Az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés lehetet finomságu harmattal volna bevonva. Az atkák pár nap alatt elmúlnak. Ára 1 korona. Dr. Földes és Hehs piperezappan és vegyészeti gyára Aradon. Tűz mellett ne használjuk. 12

Megnyilt a nyiregyházai krumplicsarnok!

Valódi nyiregyházai burgonya kapható kizárólag

Spielmann Albertnél

Aradon, Karolina-utca 5. szám alatt, jobbra az udvarban.

Elárusítás kicsinyben és nagyban a legolcsóbb árban. 903

Hirdetmény.

Kisjenő község jegyzőségénél egy a jegyzői teendőkben jártas kiegészítő megfelelő díjazás mellett azonnal alkalmazást nyerhet.

Kisjenő, 1916. február hó 11-én.

Dirle László.
k. jegyző.

Uraságok és kereskedők figyelmébe!

Munkások és hadifogyók részére ajánlok egy nagymennyiségű raktáron levő árut. Amíg a készlet tart, a következő olcsó árban számítom nagyobb vételknél: 906

- 500 drb posztó Mikádó, szörme gallérral, melegen bélelve... Kor. 25.—
- 500 drb meleg vattés télikabát ... Kor. 15.—
- 1000 drb meleg pantalló nadrág ... Kor. 7.—
- 1000 drb meleg téli trikó ing... Kor. 5.—
- 1000 drb meleg téli trikó nadrág ... Kor. 5.—
- 100 drb meleg téli britses nadrág... Kor. 10.—
- 1000 pár komisz ing és lábravaló, párja ... Kor. 6.—
- 500 pár erős munkás bakkancs patkóval és szeges talppal, párja ... Kor. 25.—

Nagyobb mennyiségű munkás ruhát kívánatra méret után is készítek bármely minőség és mennyiségben. Ne mulassza el senki ezen alkalmi vételt, mert éren árért később nem lesz kapható

HERZFELD GYULA ruhakereskedőnél, Asztalos Sándor-u.

Ügyes

elárusító hölgyek női divat üzletünkben felvétetnek.

Ajánlatok

Deutsch Testvérekhez, Arad intézendők. 980

Magyar- és Csiky Gergely-utca sarkon

60 év óta fennálló, újonnan épült modern

vendéglői helyiségek

május 1-re 977

kiaadók

Kitűnő hely fűszerüzlet és vendéglőnek, kávéháznak, mosznak is. Esetleg házzal együtt eladó.

Ertekezhetni lehet a háztulajdonossal, Reich üzletben, Gyár-u. 1.

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvétetnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

Aranyat Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy becsesrel; ugyancsak régiségeket vesz és elad

Losonczy Lajos

órák és ékszerész üzlete
ARAD, Szabadság-tér.
Telefon 964.

patkány- és egérintás

uj eljárás szerint.
Patkány- és egérintáshoz ajánlok patkány- és egérintés-bacilust. A XX. század legmegbízhatóbb patkány- és egérintő-szere, csak patkányt és egert öl meg, emberre vagy állatra nem veszélyes, tehát mindenütt elhelyezhető.
A patkány- és egérintés bacillus árai:

- 1 kis adag 2—300 patkány kiirtására 6 K.
- 1 nagy adag 3—600 patkány kiirtására 12 K.

„Matteine” vegyészeti laboratorium

Arad, Boros Beni-tér 1. szám.
Telefon 10—45. 901

Tégla

I. és II. oszt. jutányos áron kapható

III-ad oszt. 1000 db. 12 Kor.

Dengl Lajosnál Dobó-utca 3.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik. Minden szó 6 fillér. Vastagabb betűvel 12 fillér. Vastagabb betűvel kívánt szavak aláhúzással jelzendők. A legkisebb hirdetés 80 fillér. Az apróhirdetések előre fizetendők. A hirdetések délután 1/6 óráig vétetnek fel.

LEVELEZÉS.

„Fuzsijama”
levele van a kiadóhivatalban. 960

Bankárnak
levele van a kiadóban. 978

Hivatalnoknak
levél ment. 972

Három
vigkedélyű urileány levelezne három katonatiszttel. Harctérről is írhatnak. Leveleket „Fekete”- „Barna”- „Vörös” jellegre a kiadóhivatalba. 945

Fiatal
urilasszony megismerkedne tisztességes szándékból gavallér, idősebb vidéki uriemberrel, ki itt van bevonulva, leveleket a kiadóba „Vig özvegy” jellegre a lapban jelezve kér. 946

„Szép 21.”

Levelét elkésve kaptam. Kedden néhány napra elutazom. Posta megérkezhet. Keressen fel telefonon. Kézcsókkal... 956

OKTATÁS.

Német nyelvből
(Hochdeutsch) gyermekeknek oktatást — felnőtteknek társalgási órát ad jutányosan, urinő, Vécsey-utca 16. szám. 944

ALKALMAZÁST KERES.

Gyakorlott elárulótónő
fűszer- vagy csomagolásban alkalmazást keres. Fazekas Eszti, Kasza-utca 8. 924

Elárulótónő,
több évi gyakorlattal bír, alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban. 948

Nyugodtas vasutas
rodái munkát vállal. Cím a kiadóhivatalban. 697

ALKALMAZÁST NYER.

Kátrányos
fordítógépek összeállítására szakavatott munkást keresünk. Jelentkezhetni: Kölcsey-utca 2., iroda. 955

Szoptatók dajka,
latal, 8—4 hetes, Aradhoz közeli részre keresetlik. Jelentkezni lehet Dr. Borsos Béla főorvosnál Arad, Maros-utca 1., I. em. 904

Intelligens üzleti leány
alkalmazást nyer Krausz Paulin könyvkereskedésében. 968

Ügyes, tiszta
mindenes főzőnő 2 tagu családnak felvétetik. Cím a kiadóhivatalban. 926

Aradi temetőkezeli
vállalat gyakorlott üzletvezetőt keres. Cím a kiadóhivatalban. 949

Délutáni foglalkozásra
keresek perfect német-magyar levelezőt, lehet nő is. Cím a kiadóhivatalban. 941

IV. polgárit
végzett leányok alkalmazást nyernek Vojtek pyógyszertárban. 191

Felset
nagy kerthesz, szabad lakással keresek. Bővebb: Mikos Kelemen-utca 48. 880

Nyugdíjasított hivatalnok
vagy könnyebb rokkant katona, keresztény férfi, ki a magyar, német és román nyelvet írásban és szóban tökéletesen bírja, a szállás- és pincemunkákat vezeti és felügyelni, alaposan tudja, mellék foglalkozást talál. Német írásbeli ajánlatokat személyesen kérek átadni Fábrián-utca 5/a. 979

LAKÁST KERESNEK.

3-4 szobás
modern lakás, fürdőszobával, május 1-re kerestetik. Ajánlatok „Tisztviselő” címen a kiadóhivatalba küldendők. 957

Május 1-re
a város központjában keresek háromszobás modern lakást. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérek. 877

KIADÓ LAKÁS.

Csiky-utca 9. számú
házban két szoba, előszoba és mellékhelyiségekkel álló utcai lakás, kerttel együtt, május 1-re kiadó. 958

Nagyobb lakás
modern felszerelés és mellékhelyiségekkel, május 1-re kiadó Dobó-utca 8. sz. 952

Erzsébet királyné-körút 13.
első emeleten, butorozott különbejárattal, utcai szoba azonnal kiadó. Bővebbet Krausz Paulin könyvkereskedésében. 967

2 szobás utcai lakás
elő- és fürdőszobával, villanyvilágítással, május 1-re kiadó Darányi János-utca 4. 965

Kétszobás utcai lakás
fürdőszobával, május 1-re kiadó Péter-utca 2/c. 969

Csinosan butorozott
különbejárattal szoba azonnal kiadó Csernovits Péter-utca 7. sz. 937

3 szobás utcai lakás
fürdőszobával, Teleky-utca 24. sz. alatt kiadó. 936

Elegánsan butorozott
különbejárattal utcai szoba, a főtér közelében, két személynek is alkalmas, központi fűtéssel, fürdőszoba használattal, kiadó. Cím: Thököly-tér 6., földszint jobbra. 970

Magánház
Demeter-utca 86., háromszobás lakás, üvegezett folyosóval, kerttel és albérlettel lakással, május 1-re kiadó. Bővebbet: Borona-utca 4., saroküzlet. 938

Különálló butorozott szoba
1 vagy 2 személy részére kiadó Révay-utca 15. 976

Egy elegánsan butorozott
utcai szoba, egész külön bejárattal, azonnalra is kiadó, jutányos árrért. Cím Kossuth-utca 48. sz. 978

3 szobás
földszinti lakás kiadó Heim Domokos-utca 8. sz. (Thököly-tér) f. év május hó elsőre. Bővebbet Frick József építésznel, ugyanott. 935

Modern
2 szobás utcai lakás, előszobával, mellékhelyiségekkel, május 1-re kiadó. Gázfűtés, villanyvilágítás. Luiza-utca 8. 971

Demeter-utca 86. alatt
háromszobás lakás, üvegezett folyosóval, kerttel, albérletbe május 1-re kiadó. Bővebbet: Borona-utca 4., saroküzlet. 807

Földszinti
kétszobás csinos utcai lakás és egy borpince május hó 1-re kiadó Csernovits Péter-utca 27. szám. 884

Nagy Sándor-utca 7. szám
alatt modern 2 és 3 szobás lakás május 1-re kiadó. 898

Kiadó
egy 3 szobás utcai lakás Teleki-utca 19. sz. alatt. 900

Boros Benitér 20. sz. bérházban:
első emeleten 3 szobás lakás, második emeleten 3 szobás erkélyes lakás; Boros Benitér 20/B. sz. bérházban: második emeleten kétszobás lakás folyó év május hó 1-re, két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni Laender Aladár gőzfűrésze irodájában. 910

3 szobás
lakás, fürdőszobával, május 1-ére, egy szoba konyhával és műhelynek vagy raktárnak alkalmas helyiség azonnalra kiadó. Lovarda-utca 1., Attila-tér sarok. 916

Egy modern
háromszobás és egy kétszobás lakás május 1-re kiadó. Kasza-utca 6—7. szám. 931

Batthyány-utca 37. sz.
földszintes modern 4 szobás lakás, fürdőszobával, május 1-ére kiadó. 932

Három utcai,
4 udvari szobából álló lakás Andrássy-tér 8. sz. alatt május 1-re kiadó. Bővebbet a házmesternél.

Kiadó
Flórián-utca 14/a. alatt 3 szobás utcai lakás, fürdőszoba és mellékhelyiségekkel. 933

Egy 5 szobás
II. em. modern lakás, minden mellékhelyiségekkel, Patófi-utca 10. szám alatt kiadó. Bővebbet a házmesternél. 844

3 utcai
elegánsan butorozott szoba discret bejárattal, fürdőszoba használattal, azonnalra kiadó. Ugyanott több pincehelyiség raktárnak vagy műhelynek alkalmas, azonnalra kiadó. Haszinger-utca 5. 5050

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Pianinó
használt, de jó állapotban levő, megvételre kerestetik. Ajánlatok „Pianinó” jellegre a kiadóhivatalba küldendők. 957

Tölgy- és Kőrifa
padló és deszka olcsó áron kapható Dobó-utca 3. sz. 958

Kékkő
olcsón pótolható bevált Cuprinual, kapható Kovács Soma és Társánál, Arad. 974

Gyümölcslekvár
jutányosan kapható Pollák József fűszerkereskedésében. 814

Két katonailag belovagolt
hátasító eladó. Grosz Izsó, Minorita palota. Telefon 650. 866

Veszek
a legmagasabb árban uraktól levett férfi ruhát, mindenféle egyenruhát, valamint használt butort. Vidékre is megyek. Blaler Ignác, ruhakereskedő Arad, Szentpál-utca 12. szám. 229

Eladó
complete hálószoba-berendezés, teljesen új; Dobó-utca 2., ugyanott konyhaberendezés is eladó. 928

Használt szin,
12'000 folyóméter, 5—6 kilogrammos, kötőanyaggyal együtt, megvételre kerestetik. Bóra Elemér Arad, Ferdinánd-utca 3. 927

Új butorhittel
Butorok a legjobb kivitelben kaphatók, hitelképes egyéneknek kölcsön és részletfizetésre szállítok Garai Károly bej. cég butorüzletében Aradon, Asztalos Sándor-utca 5. sz. 918

INGATLAN.

Kisebb magánház
közel a vasúthoz, kevés pénzzel megvehető. Gaál László-utca 17. 940

6 szobás modern,
kényelmes magánház és egy üres telek eladó. Cím a kiadóhivatalban. 569

Szentleányi-utca
2 magyar hold, 2 éves herés kert eladó. Bővebbet Mossóty István Arad. 824

Kiss Ernő utca 7/a. számú
adómentes magánház eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 120